

**T.C
BATMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİNİN
KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ: BATMAN
ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Yusuf AYDEMİR**

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Osman YILMAZ**

**Haziran - 2019
BATMAN**

T.C.
BATMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL VE ONAYI

Dr. Öğretim Üyesi Osman YILMAZ danışmanlığında Yusuf AYDEMİR tarafından hazırlanan **Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Kişilik Özellikleri Bakımından İncelenmesi: Batman Üniversitesi Örneği** adlı tez çalışması 2.6.2019 tarihinde aşağıdaki jüri üyeleri tarafından oy birliği ile Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Başkan : Dr. Öğr. Üyesi Kazım KILIÇ

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Yavuz AKÇİ

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Osman YILMAZ

İmza

Yukarıdaki sonucu onaylarım.

Doç. Dr. Ferhat KORKMAZ
Enstitü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DECLARATION PAGE

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

Yusuf AYDEMİR

Tarih:

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİNİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ: BATMAN ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Yusuf AYDEMİR

BATMAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI

DANIŞMAN: DR. ÖĞR. ÜYESİ OSMAN YILMAZ

2019, 73 Sayfa

Jüri

Doç. Dr. Yavuz AKÇİ

Dr. Öğretim Üyesi Kazım KILINÇ

Dr. Öğr. Üyesi Osman YILMAZ

Girişimcilik, bir işletme kurmak amacıyla sorumluluk alan, risk üstlenen, yenilik peşinde koşan, ürün ve hizmet üretmek amacıyla fırsatları kovalayan ve değer yaratan bir olgudur. Kişilik, iç ve dış çevreyle şekillenmektedir. Kişilik, insana özgü özellikleri kendinde barındıran ve diğer kişilerden ayıran bir özelliktir.

Bu çalışmanın amacı, Batman Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerinin (*Risk almak, yenilik, başarı ihtiyacı, kontrol odağı ve belirsizliğe karşı tolerans*) girişimcilik eğilimi üzerinde etki edip etmediğini belirlemeye çalışmaktır. Araştırmanın evreni Batman Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrenciler olup; (birinci ve ikinci öğretim) kolayda anket uygulaması kullanılmıştır. Bu anket girişimcilik niyetine etki eden kişilik özelliklerinin tespiti için uygulanmış olup anket çalışmasına 425'i erkek, 490'ı kız olmak üzere toplam 915 öğrenci katılmıştır.

Ankette elde edilen veriler SPSS programı aracılığıyla analiz edilerek değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmanın sonucunda girişimcilerin kişilik özelliklerinin risk almak, yenilik, başarı ihtiyacı, kontrol odağı ve belirsizliğe karşı toleransının girişimcilik eğilimi üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Girişimci, Girişimcilik, Kişilik, Kişilik Özellikleri, Girişimcilik Eğilimi, Girişimci Niyeti, Batman Üniversitesi

ABSTRACT

MS THESIS

INVESTIGATION OF ENTREPRENEURSHIP TRENDS OF UNIVERSITY STUDENTS FROM PERSONAL PROPERTIES: THE CASE OF BATMAN UNIVERSITY

YUSUF AYDEMİR

**INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES OF BATMAN UNIVERSITY
THE DEGREE OF MASTER OF SOCIAL SCIENCE / DOCTOR OF BUSINESS
IN TURKISH LITERATURE AND LANGUAGE**

Advisor: Dr. Öğr. Üyesi Osman YILMAZ

2019- 73 pages

Jury

**Assoc. Prof. Yavuz AKÇİ
Dr. Lecturer Kazım KILINÇ
Dr. Lecturer Osman YILMAZ**

Entrepreneurship is a phenomenon that takes responsibility for building a business, takes risks, pursues innovation, pursues opportunities to produce products and services, and creates value. Personality is shaped by internal and external environment. Personality is a trait that both embodies human-specific characteristics and distinguishes those characteristics from others.

The aim of this study is to determine whether the entrepreneurial personality characteristics of students studying at Batman University (Risk taking, innovation, success need, tolerance to uncertainty and locus of control) have an impact on entrepreneurship tendency. The population of the study is Batman University (first and second instruction) and easy survey was used. This survey was applied to determine the personality traits affecting entrepreneurship intention. A total of 915 students (425 male and 490 female) participated in the survey.

The data obtained from the survey were analyzed and interpreted through SPSS program. As a result of the research, it was concluded that the personality traits of entrepreneurs have a significant effect on risk taking, innovation, success need, locus of control and tolerance to uncertainty.

Key words: Entrepreneur, Entrepreneurship, Personality, Personality Traits, Entrepreneurial Tendency, Intention of Entrepreneur, Batman University

ÖNSÖZ

Tez yazma sürecinde yardım ve katkılarını esirgemeyen, ilgi, alaka ve rehberliğiyle bana yol gösteren **Dr. Öğr. Üyesi Osman YILMAZ, Dr. Öğr. Üyesi Hamza ŞİMŞEK** ve analizlerimde bana yardımcı olan **Dr. Öğr. Üyesi Mücahit ÇAYIN** hocalarıma şükranlarımı sunarım.

Yüksek lisans öğrenimim boyunca bana hep destek olan, motive eden ve sabırla destekleyen fedakâr eşime de çok teşekkür ederim.

Yusuf AYDEMİR
BATMAN-2019

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar DİZİNİ.....	ix
ŞEKİLLER TABLOSU	x
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	2
1. GİRİŞİMCİ VE GİRİŞİMCİLİK	2
1.1. Tanım ve Kavramlar	2
1.1.1. Girişim	2
1.1.2. Girişimci	2
1.1.3 Girişimcilik	3
1.2 Girişimcilikle Alakalı Kavramlar	4
1.2.1. Sermayedar	4
1.2.2. İşveren.....	4
1.2.3. Yönetici.....	4
1.3 Girişimciliğin Tarihi Gelişimi	6
1.3.1. Dünya’da Girişimciliğin Tarihi Gelişimi.....	7
1.3.3. Türkiye’de Girişimciliğin Tarihi Gelişimi.....	7
1.4. Girişimcilik Süreci	10
1.5. Girişimciliğin Önemi	12
1.5.1. Girişimciliğin Sosyal Önemi	13
1.5.2. Girişimciliğin Ekonomik Önemi	14
1.6. Girişimcilerin Özellikleri	14
1.7. Girişimci Olmaya İten Nedenler.....	16
1.8 Girişimcilik Türleri	17
1.8.1. Çevreci (Eko) girişimcilik,	18
1.8.2. E-Girişimcilik,	19
1.8.3. Fırsatçı ve Yaratıcı Girişimcilik	20
1.8.4. Girişimci Girişimciliği.....	20
1.8.5. İç Girişimcilik	20
1.8.6. Kadın Girişimciliği	21
1.8.7. Kamu ve Özel Sektör Girişimciliği	22
1.8.8. Orijinal Girişimcilik.....	22
1.8.9. Profesyonel Girişimcilik	22
1.8.10. Sosyal Girişimcilik	22
1.8.11. Yenilikçi Girişimcilik	23
1.8.12. Teknik Girişimcilik.....	23
1.9. Girişimcilik Eğilimi (Niyeti)	23
1.9.1. Girişimcilik Niyetlerinin Oluşumu	24
1.9.2 Girişimcilik Niyeti İlgili Çalışmalar	26
İKİNCİ BÖLÜM.....	28
2. GİRİŞİMCİLİĞİN KİŞİLİK İLE İLİŞKİSİ	28
2.1. Kişilik Kavramı.....	28
2.1.1. Karakter	29
2.1.2. Mizaç (Huy)	29

2. 1.3.Benlik.....	29
2.1.4. Kimlik	30
2. 1.5. Yetenek	30
2.2. Kişiliği Etkileyen Faktörler	30
2.2.1. Biyolojik Yapı Faktörleri.....	31
2.2.2. Sosyal ve Kültürel Faktörler	32
2.2.3. Aile Faktörü	32
2.2.4. Sosyal Sınıf Faktörü.....	33
2.2.5. Coğrafi ve Fiziki Faktörler	33
2.2.6. Diğer Faktörler.....	33
2.3. Kişilik Kavramına Kuramsal Yaklaşımlar.....	33
2.3.1. Freud'un Psikanalitik Kuramı.....	34
2.3.2. Adler'in Üstünlük Arama Kuramı	34
2.3.3. Horney'in Kişilik Kuramı.....	35
2.3.4. Jung'ın Kişilik Teorisi Kuramı	36
2.3.5. Beş Faktör Kişilik Kuramı (BFKK).....	37
2.3. Girişimci Kişilik Özellikleri	39
2.3.1. Başarma ihtiyacı	39
2.3.2. Kontrol Odağı	40
2.3.3. Risk Almak	40
2.3.4. Belirsizliğe Karşı Tolerans	41
2.3.5. Yenilik	41
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	41
3. YÖNTEM VE UYGULAMA.....	41
3.1. Araştırmanın Amacı.....	41
3.2. Araştırmanın Yöntemi	41
3.2.1. Evren ve Örneklem	41
3.2.2. Veri Toplama Araçları	42
3.2.2.1. Girişimci Kişilik Özellikleri Ölçeği.....	43
3.2.2.2. Girişimcilik Niyeti Ölçeği	43
3.2.2.3. Kişisel Sorular.....	43
3.2.3. Verilerin Analizi	44
3.5. Araştırmanın Modeli Ve Hipotezleri	44
3.4. Araştırma Bulguları	45
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	54
KAYNAKÇA.....	57
EKLER	68
EK 1: Araştırma Kapsamında Kullanılan Anket Formu	68
EK 2: Batman Üniversitesi Öğrenci Sayısı.....	70
Ek 4: Bölgelere Göre Öğrenci Dağılımı	70
EK 3: Özgeçmiş	71
EK 4: Dilekçe.....	72
Ek 5: İzin Yazısı	73

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1.1. Girişimcilik Üzerine Yapılan Tanımlar	3
Tablo 1.2. Girişimciler ile Profesyonel Yöneticiler Arasındaki Farklar	5
Tablo 1.3. Geçmişten Günümüze Kadar Girişimcilik aşamaları	6
Tablo 1.4. İşletmelerin Şirketleşme Dönemi	9
Tablo 1.5. Cumhuriyet Döneminde Kurulan Firmalar	9
Tablo 1.6 Girişimsel Süreç Aşamaları	12
Tablo 1.7. Girişimcilerin Özellikleri.....	16
Tablo 1.8. Bilgi Teknolojilerindeki Gelişmelerin Girişimciliğe Katkıları	19
Tablo 1.9. İç Girişimci ile Girişimcinin Benzer ve Farklı Özellikleri	21
Tablo 1.10. Girişimcilik Niyeti Üzerine yapılan Benzer Çalışmalar.....	25
Tablo 1.11. BFK Kuramının Alt Boyutları Tanımları	37
Tablo 1.12. BFK Özellikleri Kuramını Oluşturan Boyutların Tanımları	38
Tablo 3.1. Girişimci Kişilik Özellikleri Alt Boyutlarının Cronbach Alpha Katsayıları ..	45
Tablo 3.2. Girişimci Niyeti Cronbach Alpha Katsayısı	45
Tablo 3.3. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Ait Dağılımlar	45
Tablo 3.4. Katılımcıların Aile Özelliklerine Ait Dağılımlar	46
Tablo 3.5. Katılımcıların Girişimcilik Hakkındaki Görüşlerine Ait Dağılımlar	47
Tablo 3.6. Araştırmada Kullanılan Ölçeklere Ait Betimsel Analizler.....	49
Tablo 3.7. Verilerin Dağılımına İlişkin Analiz Sonuçları	49
Tablo 3.8. Değişkenler Arası İlişkilere Ait Korelasyon Analizi Sonucu.....	49
Tablo 3.9. Girişimci Kişiliğın Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisine Ait Doğrusal Regresyon Analiz Sonuçları	50
Tablo 3.10. Risk Almanın Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisine Ait Doğrusal Regresyon Analiz Sonuçları	50
Tablo 3.11. Yeniliğın Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisine Ait Doğrusal Regresyon Analiz Sonuçları	51
Tablo 3.12. Başarı İhtiyacının Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisine Ait Doğrusal Regresyon Analiz Sonuçları	51
Tablo 3.13. Kontrol Odağının Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisine Ait Doğrusal Regresyon Analiz Sonuçları	52
Tablo 3.14. Belirsizliğe Karşı Toleransın Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisine Ait Doğrusal Regresyon Analiz Sonuçları.....	52
Tablo 3.15. Hipotez Kabul Ret Tablosu	53

ŞEKİLLER TABLOSU

Şekil 1.1. Modern Girişimciliğin Gelişim Süreci	11
Şekil 1.2. Girişimcilik Niyetini Etkileyen Unsurlar	24
Şekil 1.3. Girişimciliğin Oluşumu	25
Şekil 3.1. Araştırma Modeli.....	44
Şekil 3.2: Araştırma Modeli Sonucu.....	53

GİRİŞ

Girişimcilik insanlık tarihinde insanlığın gelişimi ve bugünkü seviyeye gelmesinde önemli görevler üstlenmiştir. İlk çağlardan beri insanların yaşamsal ihtiyaçlarını karşılamak için toplayıcılık ile başlayan ve beslenme ihtiyaçlarının karşılanması için avcılık yapan atamız ilk girişimcilerdendir. Toprağa ilk defa tohum atarak onu yetiştiren atamız da öyle... Bu süreç, temel yaşam ihtiyacı olan beslenmenin toplayıcılık ile başlayıp, avcılık, çiftçilik, tarım, hayvancılık ve ticaret ile gelişen toplumsal süreçlerin tümü girişimcilik davranışlarının sonucudur.

Girişimcilik, eğitimle veya tecrübeyle öğrenilebilen ve önemi giderek artan bir davranıştır. Ülkelerin istihdamına katkı sağlayan, yeni iş alanları yaratan ve ülkeleri kalkındıran bir faktördür.

Girişimcilik kavramı birçok bilim dalı (iktisat, işletme, psikoloji, sosyoloji vb) tarafından incelenen bir disiplindir. Bu bilim dallarından bazıları girişimciliğin ekonomik yönü, bazıları sosyolojik, bazıları kişilik özellikleri üzerinde durmaktadır.

Bu çalışmada işletme yazınına katkı sağlamak için; Batman Üniversitesi'nde eğitim gören öğrencilerin kişilik özellikleri (başarı ihtiyacı, risk almak, kontrol odağı, belirsizliğe karşı tolerans ve yenilik) ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkiler tespit edilmeye çalışılmıştır.

Yapılan bu çalışmanın ilk bölümünde girişimcilik ve girişimci kavramları tanımlanmış, girişimcilik teorisi yaklaşımları, girişimciliğin temel fonksiyonları ve girişimciliğin tarihsel gelişimi araştırılmıştır.

İkinci bölümde kişilik kavramının tanımı yapılarak, kişiliği belirleyen faktörler ile kişilik kavramında önemli kuramsal yaklaşımlar incelenmiştir.

Üçüncü ve son bölümde Batman Üniversitesi'nde eğitim gören 915 öğrenci üzerinden, kişilik özelliklerinin girişimcilik niyeti üzerine etki edip etmediği araştırılmış ve araştırmaya ait bulgular ile yorumlara yer verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞİMCİ VE GİRİŞİMCİLİK

1.1. Tanım ve Kavramlar

1.1.1. Girişim

Girişim, insan ihtiyaçlarını karşılayarak ürün ve hizmet üreten, kar etmek amacıyla hareket eden bir işletmedir (Ertürk, 2006).

Girişim aşağıdaki özelliklere göre sıralanabilir. (Tutar ve Küçük, 2003)

- Girişim kazanç sağlamalıdır.
- Girişim, belli bir ücret mukabilinde üretip satmayı amaçlar.
- Girişim, üretmek, satmak ve para kazanmaktır.
- Girişim, hukuki olarak varlığını koruyan, tüzel bir kişilik olarak hareket eden bazı haklara sahip olarak yükümlülükleri olandır.
- Girişim, ekonomik bir işletmeyi yerli veya yabancı sermayeyle üstlenmedir.

1.1.2. Girişimci

Türk Dil Kurumunca girişimci, “ *Ticaret endüstri vb. alanlarda sermaye koyarak girişimde bulunan kimse, müteşebbis*” olarak tanımlamaktadır. (www.tdk.gov.tr). Genel anlamda girişimci, üretim faktörlerini bir araya getirerek, işletme için değer yaratan ve iktisadi faaliyet yürüten kişi olarak tanımlanır. Bu konuda yapılan tanımlamalarda;

Girişimci, kendi öz sermayesi, hibe veren kurumlar (KOSGEB, İŞKUR vb.), kredi veren bankalar gibi kuruluşlardan ya da yakın çevreden temin ettiği kaynaklarla ürün ve hizmet üretmek için gerekli olan üretim faktörlerini birleştiren kişidir. Sonuç itibarıyla olası zarar ve riski üstlenen kişi de denilmektedir (Küçük, 2013).

Daima ileriye düşünerek rakiplerine üstünlük sağlamaya çalışan, rekabet ortamında yenilikler peşinde koşan ve bu yenilikleri uygulayan, ekonomik faaliyetler çerçevesinde ticari ilişkileri iyi yöneten, yeni pazarları hedefleyen kişi olarak da ifade edilmektedir (Aykan, 2012).

Toplum için ekonomik değer ve istihdam yaratan en önemli insan girişimci kişilerdir. İnsan hayatını güzelleştiren, katma değer yaratabilen, üretip ürettiğini kara

dönüştürebilen insan girişimcidir (Tikici ve Aksoy, 2009). İnsan ihtiyaçlarını temin etmek için pazar oluşturan ve oluşan piyasa fiyatıyla mal ve hizmete çeviren, malikine kar sağlayan kişi de girişimcidir (Karakaş, 2012).

Girişimci, daha önce düşünülmeyen metotları uygulayan, fikirleri bulan ve bu metot ve fikirleri pratiğe döken kişidir. Uzun vadede ne yapacağını bilen, olabilecekleri önceden gören ve ona göre hazırlığını yapan kişidir. Çok geniş bir hayal dünyası olan girişimci kesin ve net yargılardan kaçan kişidir (Yalçıntaş, 2010).

Girişimci, işletmelerde riski göze alan, işletmeyi yöneten ve organize eden, sorumluluk alan bireyi ifade etmektedir (Hancı, 2004).

1.1.3 Girişimcilik

Girişimcilik Latince “*initare*” sözcüğünden gelmektedir. İngilizce’de “*enter*” (giriş) ve “*pre*” (ilk) sözcüklerin birleşmesinden meydana gelen “*entrepreneur*” kelimesi ile anlam kazanmıştır. Girişimcilik kavramı, Fransızcada “*bir şeyler yapmak*” manasına gelen “*entreprendre*” kelimesinden oluşmuştur. İlk kez 18. yüzyılda Richard Cantillon tarafından oluşturulmuş ve ondan sonra Frank Knight ile Amerikan kaynaklarına girmiştir. Girişimcilik İtalyanca’da (intraprendere) ve Almanca’da (unternehmen) benzer şekillerde ifade edilmektedir (Ulucan, 2015).

Girişimcilik konusu pek çok bilim dalının ilgi odağı olduğundan her bilim dalı kendince girişimcilik kavramını yorumlamıştır. Bundan dolayı girişimcilik kavramının tanımı tam olarak yapılamamaktadır. Girişimcilik kavramının tanımının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir (Döm, 2012). Girişimciliğin evrensel bir tanımı yoktur (Kaygın, 2011). Joseph Schumpeter girişimciyi 20. yüzyıl başlarında yenilikçi fikirlere sahip bir kişi olarak ifade etmiştir (Asılsoy, 2016).

Tablo 1.1. Girişimcilik Üzerine Yapılan Tanımlar

KAYNAK	TANIMLAR
Stevenson & Sahlman (1989)	Bireylerin, mevcut kaynaklar dışında yeni kaynaklar yaratmak olarak tanımlamıştır.
Shane & Venkataraman(2000)	Girişimcilik, fırsatların ve girişimci kişilerin bir arada aradaki ilişki olarak ifade etmiştir.
Robert d. Hisrich & Peters, 1998; Kinicki, (2003)	Girişimcilik yeni bir şeyler üretmek ve risk almaktır.
Cantillon (1755)	Girişimcilik İstihdam yaratmaktır.
Kirzner (1973)	Girişimcilik, piyasada eksiklikleri hissederek fırsata çevirmektir.
Ronstadt (1984)	Girişimcilik, bir süreçtir
Hisrich (1989)	Girişimcilik, parasal-sosyal ve psikolojik risklerin olduğu, kazancın ve tatminin ön planda olduğu bir süreçtir.
Stevenson, Roberts, &Gousbeck (1985)	Girişimcilik kendi kontrolleri dışındaki kaynakların peşinde koşan süreçtir.

Kaynak: (Kılıç ve ark. 2012)

1.2. Girişimcilikle Alakalı Kavramlar

Girişimcilik kavramı yerine kullanılan (*sermayedar, iş adamı, işveren, patron, yönetici, teknisyen, teknokrat ve girişimci*) kavramların, herkesçe kabul edilen, açık ve kesin bir tanımı olmadığından birbiriyle karışdırılmaktadır. Birbirlerine çok benzediğinden dolayı ayırmak zordur. Ancak tüm zorluklara rağmen kavramları birbirinden ayırmak gerekmektedir (Bozkurt, 2011).

1.2.1. Sermayedar

Sermaye, hayatımızda genellikle para olarak kullanılmaktadır (Karagöz, 2009). Türk Dil Kurumu tarafından, “*Bir ticaret işinin kurulması, yürütölmesi için gereken anapara ve paraya çevrilebilir malların tamamı, anamal, başmal, kapital, meta, resölmal*” anlamında kullanılmaktadır (www.tdk.gov.tr). Sermayedar, ihtiyaçları öngören ve karşılamak için fırsatları kullanan ve sermayeyi yatırma dönüştören kişidir (Karakaş, 2012).

1.2.2. İşveren

İşveren, hukuki bir niteliğö olan ve en çok girişimcilik ile karışdırılan bir kavramdır. Karışdırılan başka bir kavram da patrondur (Bozkurt, 2011).

İş Kanununun 2. Maddesinde işveren “*işçi çalıştıran gerçek veya tüzel kişiye yahut tüzel kişiliğö olmayan kurum ve kuruluşlar*” olarak tanımlanmıştır (4857 sayılı İş K.).

1.2.3. Yönetici

Yöneticilik kavramı girişimcilikle karışdırılan bir kavramdır. Girişimci yerine yönetici, işletme yöneticisi kavramları da kullanılır (Bozkurt, 2011).

Türk Dil Kurumu tarafından yönetici “*Yönetme gücünü elinde bulunduran kişi, yöneten kişi, idareci, menajer*” olarak tanımlanmaktadır (www.tdk.gov.tr). Tarifi en kolay şekliyle başkalarına iş yaptıran kişidir yönetici (Karagöz, 2009).

Yöneticilik, daha önce yönetim alanında birikmiş olan bilgiyi alarak başkalarıyla beraber iş gördürerek amaçlarına ulaşmaktır. Yönetici kendi bilgilerini de ekleyerek yöneticilik yapan kişidir (Koçel, 2015).

Tablo 1.2. Girişimciler ile Profesyonel Yöneticiler Arasındaki Farklar

Alanlar	Girişimci	Profesyonel Yönetici
İçgüdü ve Duygusal Yönelim	·Yaratıcı bir zekâyâ sahip yapıcıdır. · Başarı peşinde koşan, kişiliğini ve çıkarlarını her zaman ön planda tutan, geliştirmeye çok önem veren, işine sadık, risk almayı seven, kendi sezgilerine güvenen kişidir.	-Birleştiren, güçlü olmak isteyen, aktif olarak çalıştığı işletmenin çıkarlarını düşünen, ön planda tutmak isteyendir. -İşletmenin gelişmesine önem veren, makamı gereği risk üstlenen, çözüm odaklı olup tedbirli davranandır.
Çözüm Odaklı Yönelim	Uzun vadeli düşünen.	İşin özelliğine göre kısa vadeli düşünen, sonucu daha çabuk görebilendir.
Kişisel Yönelim	Kendini sorgulamaktan korkmayan, kişilere dostça yaklaşan ve merkezîyetçidir. Aile üzerinde duran, aile bağlarını koruyan, duygusal olan ancak sabırsız kişidir.	Şahsi olmayan, gerçekçi olan, Kişilere mesafeyle yaklaşan. İş bölümlerini paylaştıran, merkezîyetçi olmayandır.
Yapısal ve Konumdan Kaynaklanan Faktörler	Sahibi olduğu işletmenin risklerini taşıyan, sahibi olduğu işletmenin yerinden emin olan, mevkii yüzünden dikkatleri üzerine çeken, Şirket ve aile çıkarları arasında bir seçime zorlanan kişidir.	Çalıştığı işletmede yerinden emin olmamasından dolayı daima kendini kanıtlama yoluna zorunlu gidendir. Konumu itibarıyla dikkat çekmesinden dolayı ailenin ve işletmenin çıkarlarını ayrı ayrı tutabilen.

Kaynak: Bozkurt, Ö., Ç.,(2011)

Girişimci, kar ya da zararı üstlenen kişidir. Yönetici ise, işletme amaçları doğrultusunda, İşletme kaynaklarını organize eden, karı ve riski başkalarına yükleyen kişidir (Hancı, 2004).

Son yıllarda yönetici kavramının tanımıyla ilgili değişiklikler olmuştur. Yönetim alanındaki değişimlere paralel olarak yönetici tanımı yerine, değişimlere ve gelişmelere ayak uyduran ve çok iyi ifade edildiği hissedilen kelimeler kullanılmıştır. Yönetici kavramına aday gösterilen kavramlar “*Lider (Önder), Koç (coach), Kolaylaştırıcı*

(facilitator), Mentor (koruyucu), Mümkün Kılıcı (Enabler), Destekleyici (Sponsor).”dir (Koçel, 2015).

1.3. Girişimciliğin Tarihi Gelişimi

Girişimcilik, insanların ilk dönemlerine dek gitmektedir. Girişimcilik, insanların kalkınmasında önemli katkılar sunmuştur. İlkçağlardan beri insanlar temel ihtiyaçlarını karşılamak için toplayıcılıkla başlayıp, avcılık, tarım ve ticaret gibi faaliyetlerde bulunmuşlardır (Aşkın ve ark., 2011).

Orta çağda girişimci, büyük projeleri yöneten kişi olarak bilinmektedir. O dönemde verilen kaynakları projeye uygun bir şekilde etkin yöneten kişilerdir (Sönmez ve Toksoy, 2014). 13.14. yy’da özel bankalar kurulmasıyla büyük sermaye sahibi girişimciler ortaya çıkmıştır (Aşkın ve ark. 2011).

Ortaçağdan günümüze kadar, araştırmacıların en çok tanımlamaya çalıştıkları kavram girişimcilik kavramıdır. Girişimciliğin önemi sanayiden bilgi toplumuna geçişle önem kazanmıştır (Özdevecioğlu ve Cingöz, 2009). Girişimcilik uzun süre “yeni, inovasyon, esneklik, dinamiklik, yaratıcı ve risk alan” gibi kavramlarla ilişkilendirilerek tanımlanmış ve çoğu araştırmacılar tarafından girişimcilik kavramının tanımlarından söz edilmiştir (Saygın, 2012).

Tablo 1.3. Geçmişten Günümüze Kadar Girişimcilik aşamaları

Tarihi Dönem	Bilim Adamı	Girişimcilik Hakkındaki Görüşler
İlk Çağ	-	Yaşamlarını devam etmek yaşamsal ihtiyaçları araştıran özgür kimselerdir.
Orta Çağ	-	Büyük projelerini yöneten kişidir.
17.yy	-	Girişimciler devletle bir anlaşma kapsamında belli bir ücret karşılığı kar yada zararı üstelene kişidir.
1725	Richard Cantillon	Girişimci, Sermayeden çok risk alan kişidir.
1803	Jean Baptiste Say	Girişimci kazancı sermayede karından ayırmıştır.
1876	Francis Walker	Sermayae veren ile proje sahibi girişimcilerin karlanaynıdır.
1934	Joseph Schumpeter	Girişimci, teknoloji geliştiren ve yenilik yapan kişidir.
1961	David McClelland	Girişimci aktif olarak risk alan kişidir.
1964	Peter Drucker	Girişimci En iyi fırsatları yakalayandır.
1975	Albert Shapero	Girişimci işletmelerde inisiyatif alan ve riski üstlenen kişidir.
1980	Karl Vesper	Girişimci farklı bilim dallarında farklı algılanıp tanımlanmaya başlanmıştır.
1983	Gifford Pinchot	İç girişimci mevcut işletmelerde çalışan kişidir.
1985	Robert Hisrich	Girişimci emek ve zaman harcayarak katma değer yaratan ve bu değerler sonunda risk alan maddi olarak karşılığını alan kişidir.
1995	Peter Drucker	Girişimci elinde bulunan kıt kaynak ve imkanlarla yüksek getirili işler yapan ve daha ileriye taşıyan kişidir.
1999	Peter Drucker	Girişimci ileriye gören, dürüst, samimi ve doğruları söyleyen kişidir.
2001	Philip A.Wickham	Girişimci kendi anlayışıyla proje geliştiren kişidir.
2002	G. Brenkert	Girişimci ekonominin vazgeçilmez elemanıdır.
2003	L. W. Busenitze	Girişimci ekonomik refahta başrol oynayan kişidir.

Kaynak: (Hisrich 1998: 6)

1.3.1. Dünya’da Girişimciliğin Tarihi Gelişimi

Girişimciliğin tarihi çok eskiye dayanmaktadır. Girişimcilik, toplayıcılık ve avcılıktan sonra neolitik çağda üretime başlanmasıyla ortaya çıkmıştır. Maden devrinde işyerlerinin kurulmasıyla insanlar ticari hayata adım atmışlardır. Tunç devrinde şehirlerin kurulmasıyla ticaret uluslararası düzeye varmıştır. Bu dönemlerin sonucunda girişimcilik ve ticaret başlamıştır. Ticaretin daha çok artması yazının bulunmasından sonraya denk gelmektedir. İlkçağda Fenikeliler özel girişimler sonucunda Ön Asya’da koloniler kurmuş ve bu girişimler sayesinde orta doğu ve uzak doğunun ürünlerini Akdeniz kıyılarında bulunan şehirlere taşımışlardır. Akdeniz ülkelerine Asya ve ipek yoluyla ulaşan ürünlerin ise Çin’deki girişimler sayesinde olduğu söylenmektedir. (Arapov, 2016).

Girişimci, orta çağdan günümüze kadar farklı şekillerde tanımlanmıştır. Ortaçağda girişimci, devletin üretim projelerini yöneten kişiler olarak tanımlanırken, 17. yy’da belli bir fiyat üzerinden devletle anlaşarak mal üretmek ve hizmet sunmak üzere sözleşme yapan kişiler girişimci olarak tanımlanmıştır. Sanayi devriminden önce kendi sermayesiyle işletme kuran ve ticaret yapanlar girişimci olarak anılırken, sanayi devriminden sonra şekil değiştirip yeni özellik kazanmıştır. Bunun sonucunda girişimcilerin toplum nezdinde ki önemleri artarak ekonomik değer kazanmıştır (İrmiş ve ark., 2010).

Joseph Schumpeter, girişimcilik kavramına 20. yüzyılda en önemli katkıyı sağlayan kişidir. Girişimciliğin ekonomik alanda gelişmesinin ilk önceliğinin yenilik olduğunu öne sürmüştür. Girişimcilik alanına “*Ekonomik gelişme teorisi*” sayesinde büyük katkıda bulunmuştur. Shumpeter bu teorisinde “girişimci yeniliğin” ekonomik gelişimin lokomotifi olduğunu belirtmiştir. Schumpeter’e göre yeniliklerin ortaya çıkmasını sağlayan “girişimci yeniliktir” (Kaygın, 2011). Bu yenilikler:

- Yeni ürünlerin keşfedilmesi ve kalitesinin artırılması,
- Daha önce bir işletmede denenmemiş üretim yönteminin bulunması,
- Yeni pazarlara giriş,
- Keşfedilmemiş üretim kaynakların kullanımı.

1.3.3. Türkiye’de Girişimciliğin Tarihi Gelişimi

İlk zamanlar Orta Asya’da hayatlarını sürdüren halkların yaşamlarını devam etmeleri için yaptıkları beslenme biçimi Türk ekonomisini şekillendirmiş ve bu şeklin

yükselişi Selçuklu İmparatorluğuyla devam ettirilmiştir. Bu ekonomik süreç geliştirilerek sürdürülen üretim biçimleri, bir sistem haline gelen ekonomik ilişkiler dönemin çok ötesine geçerek örgütlenmiş ve Osmanlı devletine kadar süregelmiştir. Selçuklu devletinden miras kalan bu iktisadi yapı Osmanlı Devletinin ekonomik yapısını şekillendirmiştir. (Uygun, 2006)

Osmanlı zamanında Türkler genellikle tarım, hayvancılık, memurluk ve askerliği meslek edinmiştir. Ticaretle daha çok azınlıktaki halk ilgilenmiştir. (Tutar ve Altınkaynak, 2014). Osmanlı devletinin çöküş döneminde, İttihat ve Terakki Örgütü Türklerin ticaret yapmaları için büyük çabalar sergilemiştir. Türkleri, ticaret erbabı yapma gayretleri olumlu sonuçlar doğurmuştur. Cumhuriyet ilan edilmeden İzmir’de yapılan İktisat Kongresi’nde alınan en önemli kararlardan biri de “*Türk ve Müslüman ahaliden tüccar ve iş adamı insanlar oluşturma*” kararıdır. Bu sonuç Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nde de çok önem kazanmış, ekonomik alanda atılacak adımların ilk stratejisini oluşturmasına katkı sağlamıştır. (Arıkan, 2013)

Birinci Dünya Savaşı’ndan sonra askeri amaçlı 2 adet fabrika ve bunun yanında küçük çaplı kurulu 282 adet atölye bulunmaktaydı. Kurtuluş Savaşı sonrası Türkiye’de bulunan tüm kaynaklar tükenmiş geriye sadece tarım toprakları olan fakir bir ülke kalmıştı. O yıllarda girişimci olmadığı gibi girişimcilikten anlayan kişi sayısı da yok denilecek kadar azdı (Uygun, 2006).

Atatürk cumhuriyetin ilanıyla ekonomiden bahsederek “*asıl savaş şimdi başlıyor*” demesiyle kalkınma hamlesi başlamıştır. Sürekli barış ve huzur içinde ekonomiyi geliştirmek için çaba sarf edilmiştir (Tikici ve Aksoy, 2010).

Girişimciliğin Türkiye’de gelişmesinde 1. İktisat Kongresi çok önemli katkılar sunmuştur. Mustafa Kemal’in önderliğinde başlayan ekonominin millileştirilmesi için önemli adımlar atılması amaçlanmıştır. Atılan bu adımlarla birden çok şirketin ve bankanın kurulması sağlanmıştır. Ülkeye demir yolu döşenmesi, yerli mallarının kullanılmasının teşvik edilmesi ve çalışan kesimin iş tanımının yapılmasının bir programa bağlanması kararlaştırılmıştır. Bu dönemde, kapitülasyonlar kaldırılmış yabancıların ekonomi üzerindeki hâkimiyetine son verilerek, ekonomi millileştirilmiş ve ekonominin değeri yükseltilmiştir. Teşviki Sanayi kanunuyla, yerli yatırımcıların önu açılıp yatırım yapmaları sağlanmıştır (Aydınlık, 2016).

Türkiye’de girişimcilerin sayısının artırılmasına yönelik çabalar 1930 yılına kadar sürmüştür. 1929 yılındaki ekonomik buhran dünyada olduğu kadar ülkemiz üzerinde etkisini göstermiştir. Dünyada ve ülkemiz üzerinde yaşanan ekonomik buhran

ekonominin özel sektör eliyle yürütülemeyeceğinin anlaşılmasını sağlamış ve ekonominin devlet eliyle yürütülmesine karar verilmiştir. 1939 yılında patlak veren 2. Dünya Savaşı ve savaşın getirdiği ekonomik yükler, girişimciliğin gelişmesine engel olmuştur (Özkul, 2008).

Türkiye’de girişimciliğin ve ticaretin artması 1950’li-1960’lı yıllarda olmuştur. Bu dönemde girişimciliği geliştirmede en büyük rol oynayan ve sermaye birikimine katkı sağlayanlar devlet memurlarıdır. Bu dönemde “*İktisadi Devlet Teşekkülleri*” kurulmuş, girişimciliği geliştirme adına bir dizi kanun çıkarılmıştır. Girişimciliğin ön plana çıktığı ve en çok geliştiği dönem 1960’lı-1970’li yıllardır. (Saygın, 2012)

Tablo 1.4. İşletmelerin Şirketleşme Dönemi

Şirketleşme Dönemi	Firma Sayısı
1910 Öncesi	1
1910-1919	2
1920-1929	6
1930-1939	4
1940-1949	9
1950-1959	49
1960-1969	87
1970-1979	150
1980-1989	94
Tarihi belli olmayan	3
Toplam Sayı	405

Kaynak: Akpınar, (2009:25)

Türkiye Sanayici ve İş Adamları Derneği’ne (TÜSİAD) üye olan 405 firma üzerinde yapılan incelemede Tablo 3’e bakıldığında kurulan şirketlerin büyük çoğunluğunun 1970’li yıllardan sonra kurulduğu anlaşılmaktadır. Küçük ve tekli şirketlerin yanı sıra büyük holdinglerin de Cumhuriyet döneminde girişimciliğe başladıkları görülmektedir (Akpınar 2009: 25).

Tablo 1.5. Cumhuriyet Döneminde Kurulan Firmalar

Yıllar	Firma İsimleri
1920’ler	Koç Holding Çukurova, Sönmez, Özakat, Santral Mensucat
1930’lar	Sabancı, Sapmaz, Vakko
1940’lar	Yaşar, Eczacıbaşı, Ercan, Taranstürk
1950’ler	Akkök, Kutlulaş, Borusan, Bodur, Tekfen, Enka, E.C.A, Profilo, Alarko, Akın, Deva, Tamek, Altinyıldız
1960’lar	Anadolu, Özsaruhan, İzdaş
1970’ler	Ekinciler

Kaynak: Akpınar, (2009:25)

Tablo 2,4'te, günümüzde İSO tarafından yayınlanan en büyük ilk 500 firma listesinde “Koç, Sabancı, Yaşar, Anadolu Endüstri Holding, Çukurova, Akkök ve Kutlutaş'ın” kuruluş tarihleri yer almaktadır. Bu firmaların bugün bünyelerinde 100'den fazla şirketi kontrol ettiği görülmektedir (Akpınar 2009: 25).

1980'li-2000'li yıllar, sanayinin özel sektör eliyle yürütülmesinin sağlanması için kamu kurum ve kuruluşların özelleştirilmeye başlandığı yıllardır. Yaşanan bu gelişmeler dünyada olduğu gibi Türkiye'yi de çok etkilemiş, ekonomik alanda yapılacak ve atılacak önemli adımlar 24 Ocak 1980 tarihinde alınan kararlarla uygulamaya sokulmuştur (Candan, 2011).

Türkiye'de başta girişimcilik alanında olmak üzere pek çok alanda da değişim olması 1980 yılından sonra başlamıştır. Bu değişimler ekonomik alanda önemli değişimler başlatmış ekonomideki değişimlerle beraber sosyo-kültürel alanı da etkisine alıp değişimler devam etmiştir (Öktem ve ark., 2007).

Girişimciliğe eğilim, ülkemizde gençler ve orta kuşak arasında 1990 yılından sonra artış göstermiştir. Girişimciliğin gençler tarafından yapılması, başarılı girişim örneklerini çoğaltmış, girişimciliği teşvik etmede olumlu katkılar sağlamıştır (Arıkan, 2013).

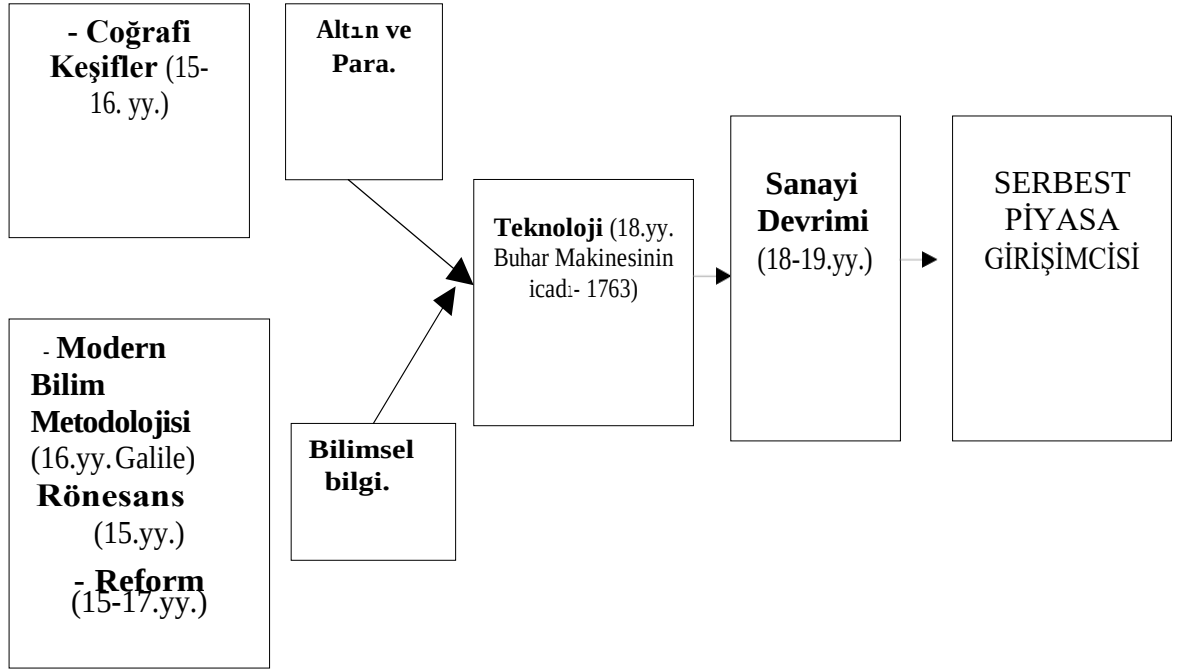
1.4. Girişimcilik Süreci

İnsanların, ilkçağlardan bu döneme kadar yaşamını devam ettirilmek amacıyla tüm koşullara rağmen temel yaşam ihtiyaçlarını karşılamak için çalışmıştır. “*Kaba taş, yontma taş, cilalı taş*” devrinden demirin bulunması tarihleri arasında, risk olarak ortaya koydukları tüm çabalar yenilikler girişimcilik ruhu olarak kabul edilebilir. O halde insanlar her dönemde girişimcilik yapmıştır denilebilir. İlk insanlar, girişimciliğin bugün ortaya çıkan tanımlarındaki tüm özellikleri barındırmaktaydı. İlk insanlar risk alıyor, yenilik yapıyor ve canını ortaya koyuyorlardı (Durukan, 2006).

Avcılıktan sonra başlayan tarım çağında insanlar yeleşik düzene geçmişlerdir. Bu dönemde tarım faaliyetleri yapılması insanların ihtiyaçlarından daha fazla üretmeye başladıkları görülmüştür. Bundan dolayı fazla üretilen ürünlerin pazarda değiş tokuş yada değerli madeni para vb. el değiştirerek ticari anlamda ilk girişimcilik faaliyetleri başlamıştır. Diğer dönemlerde coğrafi keşiflerin yapılmasıyla dünya ticaret yolları değişerek ticaret ve girişimcilik farklı bir boyuta dönüşmüştür (Durukan, 2006).

Çağdaş girişimcilik ise, sanayi devriminden sonra ortaya çıkmıştır. Sanayi devrimiyle bilimsel bilgi, ikincisi ise coğrafi keşifler ortaya çıkmıştır. Coğrafi keşiflerle beraber ticaret gelişmiş ve ortaya büyük bir sermaye çıkmıştır. Kısa zamanda sermaye birikimi büyük seviyelere ulaşmıştır. Bu birikim *Newton ve Galile* gibibilim adamlarının kurduğu “*modern bilim metodolojisi*” ile birleşmiştir. Bu birleşmeden sonra verimli ve ekonomik bir şekilde sermaye ve kaynakların kullanımı için sadece sanayi devriminin yapılması kalmıştı. Çünkü sanayi devrimiyle girişimciler önem kazanmış, bilimden yararlanılarak büyük yatırımlara imza atılmıştır (**Durukan, 2006**). Bu süreç Şekil 1’de görülebilir.

0 Modern Girişimciliğin Gelişim Süreci

Kaynak: Ercan ve Gökdeniz (2009)

Girişimci, girişimde bulunmak için önüne çıkan engelleri aşmalıdır. Girişimci önüne çıkan fırsatları yakalamalı ve yakaladığı fırsatları değerlendirmelidir. Girişim sürecinin faktörlerini 4 başlıkta toplayabiliriz. Bunlar, “*fırsatların tanımlanması ve değerlendirilmesi*”, “*iş planının geliştirilmesi*”, “*gereksinim duyulan kaynaklar*” ve “*işletmenin yönetilmesi*”’dir (Berber, 2000).

Tablo 1. 6 Girişimsel Süreç Aşamaları

Fırsatın Tanımlanması ve Değerlendirilmesi	İş Planının Geliştirilmesi	Gereksinim Duyulan Kaynaklar	İşletmenin Yönetilmesi
➤ Fırsatın yaratılması ve Büyüklüğü ➤ Fırsatın gerçek ve algılanan değeri ➤ Fırsatın getirdiği risk ve avantajlar ➤ Fırsata karşı kişisel yetenekler ve amaçlar ➤ Rekabet durumu	➤ Pazarın özellikleri ➤ ve büyüklüğü ➤ Pazarlama planı ➤ Üretim gereksinimleri ➤ Finansal planlama ve gereksinimler ➤ Organizasyon biçimi ➤ Pazara giriş stratejisi	➤ Girişimcinin mevcut kaynakları ➤ Kaynak boşlukları ve kullanım için hazır olanlar ➤ Gerekli kaynaklara ulaşım	➤ Yönetim tarzı ve yapısı ➤ Başarının kilit unsurları ➤ Mevcut ve potansiyel sorunların tanımlanması ➤ Kontrol istemlerinin yerleştirilmesi

Kaynak: Hisrich ve Peters (1992: 31)

1.5. Girişimciliğin Önemi

Girişimciliğin önemi, insanların temel ihtiyaçlarını karşılamak, istihdam yaratmak ve refah ortamı sağlamaktan geçer (Arapov, 2016). Girişimcilik toplumsal yaşamda yeniliğe, ekonomik alanda ise büyümeye neden olmakla beraber, yeni işletmelerin kurulmasıyla istihdama katkı sunmuştur (Kaygın, 2011).

Girişimcilerde yeni fikirlerin bulunması, yeni işletmelerin kurulmasına yardımcı olacağı gibi ekonomik alanda da büyüme imkânı sağlar (Bozkurt, 2011). Girişimcilik ülkedeki kaynakların kullanılmasından geçer. Kaynakların verimli ve aktif bir şekilde ülkeye ve insanlara faydalı olacak şekilde kullanımı önemlidir.

Girişimcilik, ülkelerin üzerinde kambur olan, devlet eliyle yürütülen işletmelerin özelleştirilmesini sağlayarak, kamuda istihdam edilen personellerin özel sektör eliyle istihdam edilmesine olanak sağlar. Girişimcilik eliyle sanayi hızlı bir şekilde gelişim gösterip ülkeler kalkınma sürecine girerler (Tikici ve ark., 2005). Girişimcilik yapılan ülkelerde rekabet ortamı arttığından insanlara daha güzel ve ekonomik ürün ve hizmetler sunulur.

Girişimciliği önemli yapan unsurlar (Döm, 2012).

- **Ekonomik Büyüme ve İşsizlik sorunu:** Girişimciliğin, ülke ekonomisini kalkındırmada büyük katkı sağladığı yapılan araştırmalarda ortaya çıkmaktadır. Bir ülkede iş olanaklarının artması girişimciliğe bağlıdır. İşsizliğin yoğun olduğu Türkiye gibi ülkelerde yeni iş yerlerinin açılması ve istihdam sağlanması büyük bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Girişimci sayısının artırılması ve istihdam yaratılması pek çok ülkede devlet politikası haline gelmiştir.
- **Rekabet ortamı:** Rekabetin artması yeni ürün ve hizmetlerin üretilmesine bağlıdır. Bir ülkede girişimci sayısının artırılması işletmeler arasında rekabetin de artmasını sağlamaktadır. Bu durum tüketicilerin lehine olup üreticilerin aleyhine olacaktır. Çünkü tüketiciler daha ucuza kaliteli ürün ve hizmet elde edeceklerdir.
- **Toplum Menfaatleri:** Girişimci sayısında yaşanacak artışla beraber gelen başarılar toplumda refah ve istihdam yaratmaktadır. Toplumun beklentileri ekonomik çevredeki gelişmelere paralel artmaktadır.
- **Bireysel Menfaatler:** Kendini ifade edip isteklerini yerine getirdiği zaman girişimcinin önemi ortaya çıkmaktadır. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre insanlar belirli ihtiyaçları gidermek için bir yöne doğru hareket ederler. İhtiyaçların davranışı yansıtmasının nedeni budur.

Girişimcilik, yenilik yapma, ekonomik kalkındırma, yeni ürünlerin üretilmesi ve bu ürünler için piyasa oluşturulmasına kadar birden çok alana katkı sağlamaktadır (Müftüoğlu ve Durukan, 2004). Girişimcilerin ekonominin atardamarı olmaları, ekonomik gelişmelere olan katkıları sayesinde oluşmuştur. Girişimciler iş hayatlarında yenilikçi kişiler olmaları ve tecrübe edindikleri doğru bilgilerle fırsatları yakalamaktadırlar. Girişimciler moral ve motivasyon bakımından güçlü olan kişilerdir. Girişimciler, önlerine çıkan engelleri aşan becerilere sahip olan ve başarısızlık durumunda pes etmeyip tekrar girişim yapmak için çaba gösteren kişilerdir (Coulter ve Robbins, 2003). Bu özellikler girişimci olmak isteyen kişilere güven aşılamaktadır (Yeniçeri, 2002). Bundan dolayı girişimcilerin sosyal ve ekonomik alanda önemi artmaktadır. Girişimciliğin sosyal ve ekonomik önemi aşağıda açıklanmıştır.

1.5.1. Girişimciliğin Sosyal Önemi

Girişimci kişiler yaşamlarında huzuru, yeniliği, güveni vb. barındırırlar. Üstlendikleri sorumluluğun farkında olmaları, kendilerine güven duymaları, bu güveni

başkalarına aktarmaları, yenilikçi olmaları ve yeniliği savunmaları sosyal açıdan girişimciliğin önemini artırmakta ve girişimcileri belli bir konuma getirmektedir (Marangoz, 2016). Girişimcilik, toplum içindeki düzenleri ve toplum üzerinde olan belirleyici rollerinden dolayı sosyo-kültürel açıdan önemli bir değer olmaktadır (Aytaç ve İlhan, 2007). Girişimcilik, toplumların ve ülkelerin kalkınmasında ve gelişmesinde kendini kanıtlamıştır. Girişimcilik sayesinde toplumların bilimsel, sanatsal ve ekonomik alanlarda en güçlü dönemlerini geçirdikleri söylenebilmektedir (Arslan ve Karasoy, 2002).

Yeniliğe açık olan, yaratıcı ve karşılarına çıkan fırsatları değerlendiren girişimciler sosyal yaşamda gerekli olan ihtiyaçlara, değişikliklere ve problemlere cevap vererek çözüm bulup önemli görevler üstlenmektedirler (Eren, 2010).

1.5.2. Girişimciliğin Ekonomik Önemi

Üretim, ekonomik faaliyetler olarak açıklanabilir. Üretmek için üretim faktörlerinin bir araya gelmesi gerekmektedir. Girişimciler bu faktörleri bir araya getirerek karşılayan kişilerdir (Marangoz, 2016). Girişimcilerin kararları işletmelerin ayakta durması ve faaliyetlerine devam etmesi için önemlidir. Ekonomik kalkınma ve ekonominin canlı kalması girişimcilerin kararıyla bağlantılıdır. Girişimciliği teşvik eden ülkelerde kalkınma ve işsizliğin azaldığı görülmektedir (Marangoz, 2016).

Girişimciliğin yüksek olarak yapıldığı ülkelerin, ekonomik olarak gelişme kaydettiği ve bu gelişmeyle dünyada söz hakkı elde ettiği anlaşılmaktadır (Coulter ve Robbins, 2003). Bu nedenle girişimcilerin iktisadi ve sosyal hayata olan katkılarından dolayı ekonomik ve siyasi olarak önemleri artmaktadır. Girişimciler, siyasi ve ekonomi alanlarında yeni yollar geliştirerek yönetici ve çalışanlar arasında iletişimi düzenler, işletmelerin devletle ilişkilerini geliştirmesine katkı sunarlar (Karalar ve ark., 2006). Ekonomik alanda ülkelerin gelişmesinde ve kalkınmasında rol üstlenen ve yeniliğe adapte olan girişimcilerin önemi büyüktür. Ekonomik değerlerler sayesinde girişimcilerin önemi artmaktadır (Durukan, 2000).

1.6. Girişimcilerin Özellikleri

Girişimci kişilerin özelliklerini, değişime açık olma, yenilikleri topluma yansıtmaya, yenilikleri araştırma, yenilikleri geliştirme ve insanlarla uyum içinde katma değer yaratma denilebilir (Arapov, 2016). Girişimci özellikleri (Küçük, 2013);

- Pazardaki gelişmeleri önceden hissederek fırsatları yakalayan,

- Pazarda önceden yakaladığı fırsatları işe çeviren,
 - Üretim kaynaklarını bir araya getirerek, etkin kullanıp risk alan,
 - İşletmeyi başarıyla yöneten,
 - Kendisini geliştirdikçe, rekabet koşulları yaşam biçimine dönüşen,
 - Çalışkan
- bir kişiliktir.

Girişimciler için hiçbir neticenin kesin ve kusursuz bir yöntemi yoktur. Fakat yaşadığımız gezegende tüm insanların değişmez özellikleri vardır. Girişimcileri başarılı yapan özellikler şunlardır (Karagöz, 2009).

- Dünya genelinde, girişimci için en önemli sermaye dürüstlüktür.
- Dünya pazarlarına açılmanın ve işini büyütmenin en önemli kuralı risk almaktır.
- Girişimcinin verimli olabilmesi için yenilikçi olması gerekir.
- Girişimci, ekip çalışmasına önem vermelidir.
- Girişimci, karşılaştığı sorunları çözmeye çalışırken tarafsız olmalı ve sabırla sonuçları beklemelidir.
- Girişimci, zamanını iyi değerlendirmeli ve sabırlı olmalıdır.
- Girişimci, her zaman pozitif düşünmelidir.
- Girişimci, adil olmalıdır.
- Girişimci, her zaman öğrenme odaklı olmalıdır.
- Girişimci, çekirdekten yetişmeli ve sıfırdan başlamalıdır.
- Girişimci, krizde fırsatları yakalayandır.
- Girişimci, misyon ve vizyon sahibi olmalıdır.
- Girişimci, yeniliklere ayak uydurmalıdır.
- Girişimci, yaptığı işleri takip etmeli ve bu sorumluluğu başkalarına bırakmamalıdır.
- Girişimci, her zaman inisiyatif kullanmalıdır.

Tarihte kendi dönemlerinde yaşayan bilim insanları girişimcilik hakkında görüşleri sürmüşlerdir. Girişimciliğin özellikleri Şekil 4'te belirtildiği gibi farklılık göstermektedir (Ölmez, 2010).

Tablo 1.7. Girişimcilerin Özellikleri

Yazar	Açıklama
Mill	Risk alma
Schumpeter	Yenilik, ön ayak olma
Sutton	Sorumluluğa istek duyma
McClelland	Risk alma, başarı güdüsü
Davids	Hırslı olma, bağımsızlık isteği, sorumluluk, öz-güven
Pickle	İnsan ilişkileri, iletişim becerisi, teknik bilgi
Litzinger	Riski tercih etme, bağımsızlık, tanınma, liderlik
Schrage	Algılama, güç motivasyonu, gerginliğin performansı azalttığı gerçeğinin farkına varma
Palmer	Risk ölçme
Hordaney ve Aboud	Başarı dürtüsü, özerklik, güç, tanınma,
Winter	Güç gereksinimi,
Borland	İçsel güç odağı,
Liles	Başarı ihtiyacı,
Gasse	Kişisel değerlere dönüklük,
Timmons	Güdü, orta düzeyde risk alma, kontrol odağı, yaratıcılık, yenilikçilik,
Brockhous	Risk alma eğilimi,
Sexton	Enerjik olma, hırslı olma, olumlu terslikler,
Mescon- Montanari	Başarı, hakimiyet, özerklik, sabır, kontrol,
Welsh- White	Kontrol ihtiyacı, sorumluluk isteği, güdü, mücadele etme, orta düzeyde risk alma,
Dunkelberg- Cooper, Welsh- Young	Büyümeye-dönüklük, Bağımsızlığa-dönüklük, zanaatkarlığa-dönüklük, Kontrol kaynağı, öz güven, yenilikçilik.

Kaynak: (Güney, 2015)

1.7. Girişimci Olmaya İten Nedenler

Kişileri girişimci olmaya iten nedenlerin neler olduğu hakkında bir fikir birliğine varılmamakla beraber çeşitli görüşler bulunmaktadır. Klasik iktisada göre kişilerin çıkarları her şeyin üstündedir. Kar elde etmek ve topluma fayda sağlamak girişimciliğe yönelten en önemli öğedir (Akyüz ve ark., 2006).

Kişiler kendi istekleri ya da zorunlu nedenlerle girişimci olurlar. Severe girişimci olmak isteyen kişiler, hayallerinin peşinden koşmak ve daha huzurlu bir yaşam için girişimci olmak isterlerken, Zorunlu nedenlerle girişimci olmak isteyenler ekonomik sıkıntılar, eğitime yeterince ulaşamama, işyerinde kariyer sahibi olamama, krediler nedeniyle birikmiş borçları kapatma vb. nedenlerle girişimci olmak isterler (Rogoff, 2007).

Girişimcilik, yeni işletme kurmanın piyasadaki fırsatlara bağlı olduğu bir süreçtir. Bu sürecin en önemli aktörü olan girişimciler, girişimci olma nedenlerini çeşitli nedenlere bağlanmaktadır (Tutar ve Altınkaynak, 2014).

Girişimcilik geniş kapsamlı bir kavramdır (Ağca ve Yörük, 2006). Girişimciler kendi düşüncelerinden kaynaklı girişimci olurlar. Kimi girişimciler çalıştıkları yerden,

kimisi çalıştığı işten memnun olmadığından girişimci olmak isterken, girişimcilerin genelinin patron olma istekleri ve mecburi nedenler sayılabilir (Özcan, Taş, 2016).

Bazı yazarlar (Tekin, 2009; Müftüoğlu, 2004) girişimci olma nedenlerini önceleri 3 ana nedene “*bağımsız çalışma, kar elde etme ve kişisel tatmin*” sonra 3 ana nedenden esinlenerek 6 temel sebebe bağlarken, bazıları (Tıkici ve Aksoy 2009) 8 neden saymakta, bazıları (Karadal, 2013) da 10 temel neden saymaktadır. Bu nedenlerden aynı olanları eledikten sonra insanların 9 ana sebepten girişimci oldukları görülür. (Özcan ve Taş, 2016). Bunlar:

1. Patron olma isteği,
2. Yüksek kazanç ve kar elde etme isteği,
3. İş garantisi sağlama isteği,
4. Daha iyi bir yaşam düzeyine ulaşma isteği,
5. Kariyer seçeneği meydana getirme isteği,
6. Tanınma isteği,
7. Topluma hizmet etmek,
8. Ülke ekonomisine katkı sağlamak ve istihdama yaratma isteği
9. Zorlayıcı nedenlerden ötürü mecbur kalmak

Bazı insanların belli bir yerde belli bir ücret karşılığında çalışmak yerine kendine ait bir iş yeri olmasını istemeleri bir çok (Soysal, 2010; Sayın; 2011; Kunday,2014; Özyılmaz, 2016; araştırmaya konu olmuştur. (Parker, 2009).

1.8. Girişimcilik Türleri

Girişimcilik üzerine farklı alanlarda yapılan pek çok araştırmada girişimci kavramıyla karşılaşılmaktadır. Bu yüzden girişimcilik üzerinde herkes kendince bir tanım yaparak girişimcilik alanında uzmanlaşmaktadır (Damar, 2015).

Girişimciler dünya genelinde heterojen bir yapıdadır. Girişimcileri, özellikleri ve amaçları bakımından farklı iş kollarına ayırmak güç olabilmektedir. Bu nedenle tanımlar yapıp alt gruplara ayırdıktan sonra ayrıntılı olarak açıklamak daha mantıklıdır (Cici, 2013).

Girişimcilik türleri; ortaya çıkış noktalarının farklı olması nedeniyle, gerçekçi olmaları ve nasıl, neden, niçin yapılma şekillerine göre farklı alanlarda sınıflandırılır (Asılsoy, 2016). Girişimcilik, konu üzerine araştırma yapan pek çok yazarın tespitlerine ve değerlendirme ölçütlerine göre farklılık gösterebilmektedir. Yapılan tespit ve

alışmalar değerlendirildiğinde girişimcilik türleri aşağıdaki gibi sınıflara ayrılır (Saygın, 2012).

- Çevreci (Eko) girişimcilik,
- E-Girişimcilik,
- Fırsat ve yaratıcı girişimcilik,
- Girişimci girişimciliği,
- İ girişimcilik,
- Kadın girişimcilik,
- Kamu ve özel sektör Girişimciliği,
- Orijinal girişimcilik,
- Profesyonel girişimcilik,
- Sosyal girişimcilik,
- Yenilikçi girişimcilik,
- Teknik girişimcilik,

1.8.1. Çevreci (Eko) girişimcilik,

Çevreye zarar vermeden gelişen ve değişen evre koşullarında fırsatları değerlendirerek kazanç sağlayan girişim türüdür (Asılsoy, 2016). Dünyada gelişen evre bilinci sayesinde, çevreye zarar vermeden çevreci girişimler sayesinde yeni istihdamlar yaratılmaktadır. Su, hava ve toprağın kirliliğinin önlenmesi için geliştirilen yeni teknikler sayesinde geri dönüşüm tesisleri kurulmakta, atıklar değerlendirilmekte, çevreci girişimlerin gelişmesine ve artırılmasına fırsat sağlanmaktadır (Saygın, 2012).

1950'lerden beri çevresel düzenlemeler, bir köy, kasaba ya da bir bölgeye aitmiş gibi çözümler yapılmıştır. 1952 yılında Londra'da meydana gelen ve dört bin insanın hayatına mal olan sis felaketi yüzünden ve insan sağlığını olumsuz yönde etkilemeye başlayan genetiğiyle oynanmış GDO'lu ürünler gibi küresel bazda tüm toplumu ilgilendiren sorunlar ortaya çıkmıştır. Bu sebepler başta medya olmak üzere politikacı ve akademisyenlerin dikkatlerini o yöne çevirmesine sebep olmuştur (Taylor ve Buttel, 1992). Oluşan evre bilinci ile toplumda oluşan baskılar sayesinde, çevresel değerlere verilen önem artmış, yapılan bağışlarla Greenpeace gibi çevreye duyarlı örgütlerin kurulması sağlanmıştır (Thompson ve Scott, 2010). Son yıllarda çevreyi koruma adına çıkarılan yasalarla beraber devletin kamu kurum ve kuruluşlarında evre birimleri oluşturması, gönüllü dernek, vakıf vb. sivil toplum örgütlerinin faaliyet göstermesi, çevreyi koruma bilincinin insanlara eğitim yoluyla verilmesiyle çevresel farkındalık oluşmuştur (Efeoğlu, 2014).

Sürdürülebilir bir kalkınma hedefleyen eko-girişimcilik, çevreye duyarlı üretim yapmayı ve ürünler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bunu yapabilmek ancak çevreyi düşünen yenilikçi sistem ve anlayışın yerleşmesi ile gerçekleşir (Schaltegger, 2002). Bunları yapmak ancak, işletmelerin tüm ortak ve paydaşlarıyla olan ilişkilerini kurumsal düzeyde yapacakları düzenlemelere göre yeniden yapılandırma ve oluşumlarını gözden geçirmeleriyle sağlanabilir (Balcı, 2011).

1.8.2. E-Girişimcilik,

1990'lı yıllarda hayatımıza girmeye başlayan, dijital ürünler, sosyal ve kültürel faaliyetlerin tüm alanlarında hayatımızı değiştirmeye başlamıştır. Girişimciler, klasik ticarete alışılmışın dışında meydana gelen değişimler yüzünden, oluşan yeni rekabet ortamında yenilikler yapmak, yeni pazarlar bulmak ve pazarlama gibi stratejilerini sorgulamaya başlamıştır. Yeni bir işletme kurmak isteyenler ile yeni fırsatları kovalayıp keşfetmek isteyen herkese, internet hizmetleri büyük fırsatlar sunmaktadır. Satış hacmini artırmak ve özellikle kar marjını yükseltmek isteyenler e-ticarete yönelmiştir (Bakırtaş ve Tekinşen, 2006).

Kollmann'a göre e-girişimcilik yeni veya iyileştirilmiş iş fikrini, dijital ortamda hayata geçirdiği şirketle yapan kişidir. Bu bağlamda e-girişimci iş ve işlemlerinde kolaylık sağlamak ve hedeflerine ulaşmak için yapacağı tüm faaliyetleri tüm dünyada gelişen, hızla yayılan internet üzerinden yapan girişimci türüdür. (Miynat ve Özcan, 2016).

E-Girişimcilik dünyada gelişen ve insanları etkisi alan dijital girişimciliğin bir alt kolu, kategorisi kabul edilmektedir (Jelonek, 2015).

Tablo 1.8. Bilgi Teknolojilerindeki Gelişmelerin Girişimciliğe Katkıları

Katkılar	Avantajlar
Düşük Başlangıç sermayesi	Ofis veya mağaza gereksinimi olmaması veya düşük maliyetli lokasyonlara açılması
Düşük sabit ve değişken maliyet kalemleri	Çoğu internet iş modelinde envanter, kira, sigorta, vergi, elektrik gibi maliyet kalemlerinin internet dışı işlere göre düşük olması
Geniş pazarlama ve hedeflenen kitlelere ulaşım	Zaman ve mekândan bağımsız olarak geniş müşteri kitlelerine erişim Daha net tanımlanabilen hedef kitleye ulaşım kolaylığı

Kaynak: Miynat, M., Özcan, P.M.,(2016),

1.8.3. Fırsatçı ve Yaratıcı Girişimcilik

Fırsatçı girişimci, gelecek için tahmin yürüterek, kar elde edeceği işlere yatırım yapan kişidir. Bundan dolayı girişimci, her türlü fırsatı değerlendirerek karlı olan ve kar elde edebileceği alanları yatırım yapar. Fırsat girişimciliğinin temelinde piyasada mevcut fırsatları yakalayarak mevcut ürün ve hizmeti geliştirerek piyasaya sunmak kabul edilebilir (Tutar ve Altunkaynak, 2013).

Fırsat girişimciliği, piyasada kalitesiz mal ve hizmetin çok olmasından dolayı diğer ürünlerin yeterince pazarlanamaması nedeniyle oluşan boşluğun doldurulmasından kaynaklanmaktadır. Bu tür girişimcilik, fırsatları farklı bir bakış açısıyla görebilen ve kar elde edebilecek şekilde kaynakları kullanabilen kişilerin yetenekleriyle oluşmaktadır (Küçük, 2013).

Yaratıcı insanlar diğer insanlardan daima farklı olarak sıra dışı olmuşlardır. Her zaman yenilikler peşinde koşan, belirsiz ortamlarda bile mücadele eden, krizden kurtulmak için yeni yollar deneyen, kaos ortamında bile yaratıcılıklarıyla pırlantaları bulup ön plana çıkaran kişidir. Yaratıcı girişimciler mizah gücü yüksek olan, kuralcı, yenilikçi, pratiği yüksek, değişime açık, hayalci, olacakları önceden sezen ve yetenekleri çok güçlü olan kişilerdir. Bu benzetimler yaratıcı olanlar kadar girişimciler için de geçerli sayılmaktadır (Saraçoğlu ve ark., 2010).

Girişimcilik ve yaratıcılık günümüzün her alanında birlikte olmazsa olmaz unsurlar olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle ikisinin en önemli ortak noktası kişisel olmalarıdır. Yapılan araştırmalar neticesinde ulaşılan sonuçlar, girişimciliğin büyük ölçüde yalnız yapıldığı yani bireyci hareket olduğudur (Güney, 2008).

1.8.4. Girişimci Girişimciliği

Deneyimli olup daha önce girişim faaliyetinde bulunan girişimcilerin, yeni girişimciler arasında fırsat olarak gördükleri kişileri destekleme türüdür. Hızla büyüyen sektörlerdeki küçük girişimcilerin rakipleri tarafından önünün kesilmesi için büyük öneme sahip girişim türüdür (Saygın, 2012).

1.8.5. İç Girişimcilik

Girişimcilik yeni bir iş kurma fikrini hayata geçirmek anlamında kullanmasına rağmen iç girişimcilik ise faaliyet olan bir işletmede yapılan girişimcilik türüdür. İç

girişimcilik faaliyetinde olan şletmelerde ya da organizasyonlarda yapılan bireysel girişimciliktir (Tutar ve Altınkaynak, 2014). Kısaca faal halde bulunan şletmelerdeki girişimcilik de denilebilir.

Tablo 1.9. İ Girişimci ile Girişimcinin Benzer ve Farklı Özellikleri

Benzer Özellikler	Farklı Özellikler
Her ikisi de öncüdür ve yenilikçidir. Farklılık yaratmaya ve yakalamaya çalışırlar.	Girişimci geliştirici iken i girişimci güçlendiricidir.
Fırsatları kovalarlar ve katma değeri yüksek ürünler yaratmaya çabalarlar.	Girişimcinin savaşı pazara yönelik iken i girişimcinin savaşı şirket kültürüne yöneliktir.
Her ikisi de risk alır.	Girişimcinin çoğu zaman kaynakları sınırlıdır, fon yaratmak zorunda kalır. İş girişimci ise var olan fonları kullanır.
Kaynakları etkili ve verimli kullanırlar.	Girişimcinin riski işletmeyi ilgilendirir ancak i girişimci kendi kariyerini riske atar.

Kaynak: (Ağca ve Kurt, 2007)

1.8.6. Kadın Girişimciliği

Girişimciliğin 1980’lerde hızla gelişmesi sonucunda dünyada çalışanların erkek ve kadın oranında değişim göstermesi en çok kadın çalışanları etkilemiştir (Soysal, 2010). Bu durum, kadınların iş hayatına atılmalarına neden olmakta ve kadın girişimciliği artmaktadır. Kadın girişimcilerin artmasıyla ülkedeki istihdam artmakta ve ekonomiye katkı sunulmaktadır. Bundan dolayı kadın girişimcilerin teşvik edilmesi gerekmektedir (Arıkan, 2013). Girişimci kadın (Hancı, 2004) ;

- Evde çalışan ya da başka bir yerde kendi adına çalışan bir işyeri olan,
- Bir işyerinde tek başına çalışan ya da işçi çalıştırandır.
- Mal üretimi veya servis hizmetinin yapılması işlerini yürüten, işlerin dağıtımını gerçekleştiren, pazarlama faaliyetlerini yürüten ve satışını gerçekleştiren,
- İşin doğası gereği herkesle iletişim kuran,
- İşten elde edilen gelirler üstünde söz hakkı olan kadındır.

1.8.7. Kamu ve Özel Sektör Girişimciliği

Kamu girişimciliği, devlet eliyle yapılan girişimler olarak bilinse de, özel sektör ortaklığıyla yapılan girişimler de bulunmaktadır. Buna “Karma Girişim” de denilmektedir. Kamu ve özel sektör ortaklığıyla yapılan bu girişimler ülkemizde çok önemli yer tutmasına rağmen, son yıllarda devlet, kamu tarafından kurulan girişimlerden çekilerek özelleştirmekte ve özelleştirilen işletmeler özel sektörün eline geçmektedir (Tutar ve Altınkaynak, 2014).

Özel girişimcilik, kişiler tarafından kurulan girişimcilik türüdür. Sermayesinin tamamı kişiler tarafından karşılanan işletmelerin tüm haklarına sahip olunmakla işletme üzerindeki tüm hakların üzerinde de söz sahibi olunan girişimcilik türüdür. Kişiler tarafından kurulsa da kanunların belirlediği girişimler dışında faaliyet yürütemez ve yatırım yapamazlar (Tutar ve Altınkaynak, 2014).

1.8.8. Orijinal Girişimcilik

Orijinal girişimcilik, kişilerin kendi değer yargıları, “güç, yetenek, algı, sezgi, beceri, ustalık, deneyim, bilgi gibi” kendine has özellikleri kullanarak hayallerini gerçekleştirmek için sıfırdan başlanan girişim türüdür (Saygın, 2012).

1.8.9. Profesyonel Girişimcilik

Profesyonel girişimcilik, İşletmelerin yeni ürün grupları ya da işletme bünyesindeki profesyonel yöneticilerce yeniden yapılandırılarak işletme içinden ya da dışından uzman kişi ya da kişilere devredilmesidir. Profesyonel girişimciler, çalıştırdığı işletmelerden ayrılması halinde, yine aynı bilgi, beceri ve yeteneğe sahip girişimciler devralmakta ve işletmenin faaliyetlerini sürdürmesini sağlamaktadır (Cin ve Yumuk, 2013).

Her türlü kriz ortamlarında, yönetim değişikliklerinde, ölüm yoluyla ya da miras paylaşımlarında işletmenin içerisinden veya dışından profesyonel yöneticilere devredilmesi ya da satılmasıdır. Bu girişimcilik türü kredi ya da dışarıdan sağlanan finansmanlarla desteklenirler (Saygın, 2012).

1.8.10. Sosyal Girişimcilik

Sosyal girişimcilik insanların bulunduğu her yerde çevre ve sağlık başta olmak üzere insan hakları, ekonomik gelişme gibi alanlarda gençlerin eğitilmesi faaliyetlerini

desteklemektedir (Tutar ve Altınkaynak, 2014). Sosyal girişimcilik, “*sosyal değişimi hızlandırmak, sosyal ihtiyaçları gidermek için farklı kaynakları bir araya getirerek ya da bunları yenilikçi bir şekilde kullanarak fırsatları değerlendirme süreci*” olarak tanımlanabilir (Aydınlık, 2016). Sosyal girişimcilerin amacı kar elde etmek değil daha çok sosyal ve toplumsal dönüşümler yapmaya çalışmaktır. Sosyal girişimcilik, daha çok faaliyette bulundukları bölgenin sosyal dokusuna zarar vermemek, adil ticaret yapmak, iş imkânları sağlamak, başta sağlık olmak üzere ucuza mal üretmeye çalışmaktır (Tutar ve Altınkaynak, 2014).

1.8.11. Yenilikçi Girişimcilik

Yaratıcılık yeteneklerinin ön plana çıktığı girişimcilerin yeniliğe ve gelişime ayak uydurmak için yönettikleri işletmelerde inovasyon getirme faaliyetidir. Yenilikçi girişimciliğin yüksek verim almak için doğru ortam ve zamanın sağlanması gerekmektedir (Saygın, 2012).

1.8.12. Teknik Girişimcilik

Yenilik ve yaratıcılığın ön plana çıktığı ve araştırmayla bütünleştiği faaliyetlerin ekonomik olarak desteklendiği, daha çok teknolojiyle uğraşan girişim türüdür (Saygın, 2012). Teknik girişimle ilgili birden çok tanım bulunmaktadır. Devlet tarafından öncelikli sırada yer alarak desteklenmektedir. KOSGEB sayfasında yapılan incelemede en çok araştırma geliştirme, inovasyona bağlı teknolojik girişimcilerin desteklendiği görülmektedir (Cin ve Yumuk, 2013).

1.9. Girişimcilik Eğilimi (Niyeti)

Bird (1988) tarafından, niyet (*intention*) kavramı, kişilerin beyinlerinde odaklandıkları, kişileri özel olarak bir şeylere yönelten yol, şeklinde tanımlanmıştır (Bird’ten aktaran Sezer, 2013). Bu bağlamda girişimcilik niyetini, kişinin iş kurmak amacıyla göstermiş olduğu çabalar olarak tanımlamak mümkündür (Krueger ve Carsrud’tan aktaran Şeşen ve Basım, 2012). Girişimcilik kişilerin istek ve arzularına göre ortaya çıkar. Bu bağlamda girişimcilik, niyet edilen ve planlı yapılan bir davranıştır (Timuroğlu ve Çakır, 2014). Girişimcilik niyeti çevresindeki fırsatları görüp

değerlendirerek iş kurma düşüncesini yansıtan görüştür. İşin başlaması, planlanması amacı taşıdığını kabul etmektedir (Karabey, 2013).

Kişiler girişimci olmadan önce niyetlerini belli ederler (Koe ve ark., 2012). Yani girişimcileri iş kurmaya (girişimci olmaya) iten büyük nedenler; ülkenin ekonomik nedenleriyle oluşan işsizlik, kişilerin başkalarının emri altında çalışmama, patron olma arzusu, kendi parasını kazanma arzusu, itibar, ispat ve güven isteği gibi faktörler yer alır (Zimmerer ve Scarborough, 2005).

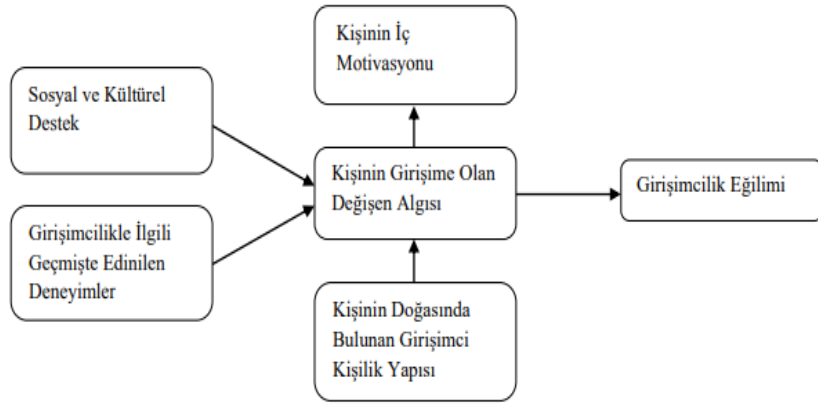
Şekil 1.1. Girişimcilik Niyetini Etkileyen Unsurlar

Kaynak: (Börü, 2006)

1.9.1. Girişimcilik Niyetlerinin Oluşumu

Kişilerin girişimcilik niyetlerinin oluşmasındaki en önemli etmen kişilerin sahip oldukları yetenekleri keşfetmeleriyle başlar. Kişilerin ailesinde ve çevresinde başarılı bir girişimci olması ve bu girişimcilerin kişileri etkilemeleri sayesinde kişilerde oluşan motivasyon kişileri istekli bir girişimci olmaya yöneltir. Kişiler başka birinin yanında çalışmaktansa kendi kuracakları işte patron olmalarının onların motivasyonunu daha çok yükselteceği söylenebilir (Karaçar, 2018). Aşağıdaki şekilde bu durum gösterilmektedir.

Şekil 1.2. Girişimciliğin Oluşumu

Kaynak: Krueger ve ark., (2000) Akt: Karaçar (2018)

Girişimcilik eğilimiyle ilgili düşünürler pek çok farklı yorum yapmışlardır. En önemlileri “Shapero’nun (1982) *Girişimcilik Faaliyeti Modeli*, Ajzen’in (1991) *Planlanmış Davranış Teorisi*, Robinson’un (1991) *Girişimsel Tutum Oryantasyonu*, Krueger ve Carsrud’un (1993) *Temel Eğilim Modeli*, Krueger ve Brazeal’in (1994) *Girişimci Potansiyeli modeli* ve Davidsson Modelidir” (Börü, 2006).

Girişimcilik eğilimiyle ilgili ve benzer diğer çalışmalar ise aşağıda Tablo 1.10’da ki gibidir.

Tablo 1.10. Girişimcilik Niyeti Üzerine yapılan Benzer Çalışmalar

Araştırmacılar	Konu	Araştırma Yılı
Shapero	Girişimcilik Niyetleri	1982
Sexton ve Bowman	Yenilikçilik Eğilimi	1986
Sexton ve Bowman	Risk Alma Eğilimi	1990
Cromie ve Donaghue	Girişimcilik Niyetleri	1992
Kim ve Hunter	Girişimcilik Niyetleri	1993
Body ve Vozikis	Girişimcilik Niyetleri	1994
Summers	Girişimcilik Niyetleri	1998
De Noble, Erlich	Girişimcilik Niyetleri	1999
Davidsson	Girişimcilik Niyetleri	2000
Miner	Girişimcilik Niyetleri	2000
Mueller ve Thomas	İçsel Kontrol ve Yenilikçilik	2001
Erdem	Girişimcilik Niyetleri	2002
Brice	Girişimcilik Niyetleri	2002
Tandi ve Sharma	Girişimcilik Niyetleri	2004

Kaynak: (Börü, 2006. s. 37).

Girişimcilerin, kişilik özellikleriyle alakalı yaklaşımlar devamlı, kesin ve net sonuçlar vermektedir. Araştırmacılar, kişilik özelliklerinden karar almak, faaliyet göstermek ve rasyonel değerlendirmek konularıyla ilgilenmeye başlamışlardır. Girişimcilik, kişilerin kendi istek ve hür iradelerine bağlı ortaya çıkmıştır. Bundan dolayı girişimcilik planlı olarak yapılan istek ve arzulardır (Naktiyok ve Timuroğlu 2009: 85).

1.9.2 Girişimcilik Niyeti İlgili alışmalar

Girişimcilik niyetini etkileyen faktörler bulunmakla beraber literatürde farklı biçimlerle anlatılmaktadır. Literatürde girişimcilik niyetini etkileyen faktörlerde farklılık olabilmektedir. Mesela, De Pillis (1998) “*girişimcilik niyetini tahmin etme çalışmasında*” kişilik özelliklerinin yanında toplumsal değerlerin de girişimcilik niyetini etkilediğini söylemiştir. De Pillis, “*başarı ihtiyacı, risk almak, belirsizliğe karşı tolerans ve kontrol odağı*” gibi kişilik özelliklerinin girişimcilik niyetiyle bağı olduğunu söylemektedir (Ekici, 2016). Kişilik özelliklerle beraber sosyal ve kültürel özelliklerin de girişimcilik niyetini etkilediği çalışmalar mevcuttur (Akşit, 2013).

Girişimcilik eğilimleriyle ilgili daha önce yapılan çalışmalarda niversite ğrencilerinin girişimcilik niyetlerini ortaya çıkarma ve teşvik etme kapsamında dünya genelinde (Souitaris, Zerbinati & Andreas, 2007; Khuong & Ann, 2016, Lumpkin, Seibert & Zhao, 2010; Basu & Virick, 2015; Hernandez- Sanchez & Sanchez, 2014; Zain, Akram & Ghani, 2010; Ismail, Khalid & Othman, 2009) ve lkemizde (Keleş, 2013; Bozkurt, 2014; neren, 2012; İşcan ve Kaygın, 2011; Kılıç, Keklik ve alış, 2012) birden çok çalışma yapılmıştır. Literatür taramasında girişimcilik eğilimiyle demografik, mesleki, motivasyonel, aile ve evre faktörü, girişimci kişilik, kültürel evre ve farklılıklar, vb. ilişkilendirilerek çalışmalar yapılmıştır. Bunların dışında son zamanlarda girişimci kişilik özelliklerinden çok beş büyük kişilik özellik (dışadönüklük, bilinçlilik, kabul edilebilirlik, tecrübeye açıklık, nevrotiklik) zerinde odaklanılmıştır (Obschonka, 2010). Son yıllarda öğrencilerin kişilik özelliklerinin girişimcilik niyetleri üzerinde etkileri üzerine yapılan çalışmalardan bazıları aşağıda yer almaktadır.

Yılmaz ve Sünbül (2009) Selçuk niversitesi’nde yaptıkları çalışmada öğrencilere yönelik anket uygulaması yapmışlardır. Çalışmanın amacı öğrencilerin girişimcilik niyetlerini ölçmek olmuştur. Çalışma sonucunda öğrencilerin girişimcilik

niyetleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Girişimcilik niyetleri bakımından kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Karabulut (2009) İstanbul’da bulunan bir vakıf üniversitesinde okuyan 164 öğrenci üzerinde bir çalışma yapmıştır. Araştırmada girişimciliği (yaratıcılık, strese tahammül ve girişimcilik motivasyonu) alt boyutlarında incelemiştir. Girişimciliğin alt boyutlarıyla açıklanamayacağı, girişimcilik eğiliminin yüksek olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Yüzüak (2010) Çanakkale Üniversitesi Biga İ.İ.B.F’nde okuyan kız öğrencilerinden 515’ine anket uygulamıştır. Çalışmanın amacı öğrencilerin girişimcilik niyetlerini etkileyen faktörleri, aldıkları eğitimin girişimcilik niyetine olan etkileri ve eğitimin girişimcilik öğeleri üzerine etki edip etmediğini belirlemeye çalışmıştır. Çalışma bulgularında ailede girişimci olması, annenin girişimci ve öğrencilerin aldıkları girişimcilik eğitiminin öğrencileri girişimci olmaya yönelttikleri ve etki ettiği tespit edilmiştir.

Bilge ve Bal (2012) Celal Bayar Üniversitesi’nde okuyan 234 öğrenciye yönelik bir çalışma yapmışlardır. Araştırma sonucunda öğrencilerin girişimciliğe ve girişimcilik alt faktörlerine “*başarı ihtiyacı, risk almak, belirsizliğe karşı tolerans ve kontrol odağı*” olan ilgilerinin düşük seviyede olduğu tespit edilmiştir. Bu sorunların teorik eğitimle giderilmeyeceği yorumunu getirmişlerdir.

Krueger ve Carsrud (1993) Girişimcilik niyetini, kişinin kendi çabalarıyla iş kurmaya olan bağlılığı olarak ifade etmiştir (Şeşen ve Basım, 2012). Kısaca mevcut olan ürün ve hizmetlerin yerine fırsatları yakalamaya çalışmak olarak da tanımlanır (Aksel ve Bağcı, 2016).

Girişimcilik niyeti, yeni bir iş kurmak için gösterilen yeteneği ve küçüklükten büyüklüğe kadar kişiliğin gelişmesini etkileyen faktörleri kapsar (Ulama, 2016). Her ne kadar literatürde girişimciliğin doğuştan gelen bir özellik olduğu söylene bile bu özelliklerin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi için işin uzmanı kişilerce yönlendirilmesi gerekmektedir (Şen ve Aslan, 2017).

Kişilerin çocukluktan başlayıp, yetişkinliklerinin son zamanlarına kadar kişiliklerinin gelişmesine etki eden tüm unsurlar girişimciliğe etki eden unsurlardır. (Börü, 2006). Girişimcilik niyetini etkileyen birden çok etmen bulunmaktadır. Başarma ihtiyacı, saygın olma isteği, kazanç elde etme, özürlük isteği girişimcilik niyetini olumlu yönde etkileyen etmenleri oluşturmaktadır (Gencay, 2017). Ayrıca yapılan araştırmalarda girişimcilik niyeti üzerinde demografik ve çevresel özelliklerin de etkili

olduğunu göstermektedir. Girişimcilik niyeti üzerinde cinsiyet, yaş, gelir, iş tecrübesi, yakın çevre ve ailede başarılı girişimcinin bulunması vb. etkili olduğunu göstermiştir (Şeşen ve Basım, 2012; Çelik ve ark., 2014, Kalkan, 2011; Gürel ve ark., 2010; İrmış ve Barutçu, 2012). Ek olarak kişilik özellikleriyle ilgili yapılan araştırmalar, risk almak, belirsizliğe karşı toleransın (Gencay, 2017), kontrol odağının, başarı ihtiyacının (Şeşen ve Basım, 2012; Ergun Özler ve ark., 2017) dışa dönüklüğün (Başol ve ark., 2011) girişimcilik niyeti üzerinde eğilimini doğrulamaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. GİRİŞİMCİLİĞİN KİŞİLİK İLE İLİŞKİSİ

2.1. Kişilik Kavramı

Kişilik kökeni Latinceye dayanan “*persona*” kavramıdır. Geçmişte Yunan tiyatrosunda rol oynayan kişilerin giydikleri maskelere verilen addır. Bu maske, maskeyi takan kişiyi değil oyunda sergilediği tiptemeyi temsil etmekteydi (Döven, 2017).

TDK’na göre kişilik “*Bir kimseye özgü belirgin özellik, manevi ve ruhsal niteliklerin bütünü, şahsiyet*”. Türkçede kişilik sözcüğünün eş anlamlısı yabanlık ve şahsiyet sözcükleri ile beraber “*bir kimsenin başka birisine gönderdiği meyve, çerez gibi armağan*” şeklinde de kullanılmaktadır (TDK, 2013). Diğer bir tanımında, kişinin çevresiyle kurduğu, diğer kişilerden ayırt edilen tutarlı ilişki biçimidir (Cüceloğlu, 2010).

Kişilik kavramı, kişilerin sosyal hayatlarında asırlar boyunca merak ve dikkatleri üzerinde toplamasına rağmen bilimsel olarak 1930 yılında psikoloji ve sosyolojiden ayrı olarak ortaya çıkmış bir disiplindir (McAdams, 1997). Kişilik, kişilerin duyuşal, fiziksel, çevre uyumu gibi özellikleri kapsayan oluşumdur. Kişilik, ayrı değişkenlik gösteren ve gelecekte davranışlara, duylara, tutumlara rehber olacak özelliklerin tümüdür (Süren, 2015). Kişilik, insanın beş duyu organını etkileyen etmenlerin kendine has görüntüsüdür (Yelboğa, 2006).

Kişiliği sadece tutum ve davranış olarak belli zaman aralığında değerlendirmek kişiliği kavrama noktasında eksikliğe neden olmaktadır. Kişilik, geçmiş ve geleceğin meydana getireceği bir durumdur. Geçmişte yaşanan olaylar, mevcut durum, geleceğin ana eğilimiyle kişilik meydana gelir (Yüksel, 2015).

Köknel (1999)'e göre, “*karakter, mizaç (huy), benlik, kimlik ve yetenek*” kavramları kişilikle aynı kavrammış gibi kullanılmaktadır. Kişiliğin oluşumu bu kavramların bir araya gelmesiyle oluşur. Bu kavramlar günlük yaşantımızda hem dilde hem de yazıda aynı anlamda kullanılmaktadır. Bundan dolayı anlam karmaşasını ortadan kaldırmak için detaylı bir şekilde açıklamakta fayda vardır (Erdoğan, 1997).

2.1.1. Karakter

Zel (2001) karakter ve kişilik kavramlarının devamlı olarak birbirlerinin yerine kullanıldığını söylemektedir (Güney, 2000). Karakter, kişilerin yetiştirilme şekillerine bağlı olarak gelişen tutumlar olup, zamanla değişmektedir (Sayın ve Aslan, 2005). Kişilerin omurgası olan karakter, zamanla oturmaktadır. Etik olarak sosyal açıdan karakter, diğer kişilerden ayırt eden farklılıklar olmakla beraber, kişilerin yaşadığı çevre ve toplumsal değerlerle alakalıdır (Erdurur, 2012).

Karakter, her insanda olan bir özelliktir. Davranış bilimi açısından karakter kavramından iyi, güzel, hoş ve makul bir tavrın anlaşılması gerekir. Bundan dolayı karakterli bir insan, iyi ve güzel tavırlar sergileyen kişidir. Bunun tersi hareket eden kişiler de karaktersiz kişiler olarak tanımlanmaktadır.

2.1.2. Mizaç (Huy)

Arapça kökenli bir kelimedir (Bilgiz, 2006). Kişilik kavramı ile sürekli karıştırılan ve eş anlamlı bir şekilde kullanılan bir ifadedir. Mizaç (huy), kişiliğin duygusal yönünü yansıtır. (Özgün, 2007).

Köknel (1999) mizacı, “*Günlük hayat içinde kişinin sahip olduğu birtakım duygusal tepkilerin çeşitli yönlerden değişiklik yaşaması*” şeklinde tanımlamıştır. Aniden sinirlenmek, kendini mutlu hissetmek vb. mizaç özelliklerinden bazılarıdır (Yıldız, 2001).

2. 1.3.Benlik

İnsanın başarı ve başarısızlığını etkileyen, en önemli faktördür (Taşgit, 2012). Benlik, kişilerin hayatta algıladıkları, geçmiş zamanlarda yaşadıklarının, gelecek planlarının, zihninde yer edinilmesinin kavramsal tanımıdır (Sayiner ve ark., 2007).

Benlik, kişinin doğumuyla başlayıp başından geçen olaylar, yaşadığı toplumdan etkilenen ve sürekli değişen ve gelişen bir olgudur. Kişi bazı sorulara cevap vermeden kendini iyi kavrayamaz ve iyi tanıyamaz. Bu sorular şunlardır (Baymur, 1994):

1. “Ben neyim?” bu sorunun cevabı olumlu ya da olumsuz olabilir. Kişiler bu sorunun cevabıyla kendilerini tanımlarlar.
2. “Ben ne yapabilirim?” Kişiler ne yapabildiklerine ve hobilerinin ne olduğuna bu soruda cevap ararlar.
3. “Benim için neler değerlidir?” Kişiler kendileri için değerli olan şeylere bu soruda cevap ararlar.
4. “Hayatta ne istiyorum?” Kişiler bu soruyla gelecekteki hedeflerine ve planlarına cevap ararlar.

2.1.4. Kimlik

Kişilik ile sürekli karıştırılan bir diğer kavramdır. Kimlik, kişinin bütün özelliklerini barındıran ve onu farklı kılan özelliklerin tümüdür (Kulaksızoğlu, 1999).

Karaduman (2010)’a göre kimlik, kişinin doğumuyla başlayarak, yaşadığı ailenin yapısı ve çevreyle şekillenir. Kimlik, kişinin kendine duyduğu saygıyla devam eden süreçtir (Çakaloğlu, 2007).

2. 1.5. Yetenek

Kişilerin, bir durum karşısında yaşanabilecek olayları, sonradan yaşanılacak olayları ve tutumları analiz eden, kendince çözüm üretebilen ve sonuç arayan özelliklere sahip olmak demektir. Bu nedenle yetenek, kişilerin sahip olduğu fiziksel ve zihinsel özellikler demektir (Sarıtaş, 1997).

2.2. Kişiliği Etkileyen Faktörler

Kişiliğin oluşumunu etkileyen birden fazla faktör olmasına rağmen bazıları az, bazıları ise çok etkiler. Yapılan araştırmalarda birbirinden farklı açıklamalar yapılmıştır. Ancak kişiliği hangi oranda etkilediği tespit edilememiştir (Kaplan, 2008).

İnsan davranışına etki eden her şey aslında kişilik faktörüdür. Bundan dolayı kişiliğin oluşmasına etki eden faktörleri aşağıdaki gibi sıralamak daha doğru olacaktır (Eroğlu, 2006).

- Biyolojik Yapı Faktörler
- Sosyal ve Kültürel Faktörler
- Aile Faktörü
- Sosyal Sınıf Faktörü
- Coğrafi Faktörler.

Kişilik farklı biçimlerde gelişmektedir. Kişiliğin oluşumu yukarıda belirtilen faktörlerden etkilenmektedir. Söz konusu faktörler aşağıdaki gibi açıklanabilir (Erol, 2013):

- **Kalıtım:** Birey, Ailenin pek çok özelliğini genler yoluyla taşımaktadır. Bu genler (*boy, ten rengi, iç salgı bezleri vb.*), kişiliğin çevreyle etkileşiminde şekillenmektedir.
- **Kültürel Çevre:** Bireyin sosyalleşmesini sağlayan kültürel çevredir. Bu süreçte ailenin rolüyle kişilik oluşmaktadır. Bireyin kişiliği içinde yaşadığı toplumun özelliklerini taşımaktadır.
- **Bilinçaltı:** Freud'a göre çocukluk zamanlarında yaşanan olumsuzluklar bilinçaltına yerleşmiştir. Bilinçaltına yerleşen bu olumsuzluklar kişiliğin oluşumunu etkilemiştir.
- **Diğerleri:** Kişiliğin şekillenmesinde sosyal ortam, aile, yaşadığı çevrenin etkisi bulunmaktadır.

2.2.1. Biyolojik Yapı Faktörleri

İnsanoğlunun kişiliğini oluşturan özelliklerin hangisinin bütünüyle genetik yoluyla geldiği kesin bilinmemekle beraber büyük çoğunluğunun yine de genetiksel olarak aktarıldığı bilimsel çalışmalarla tespit edilmiştir (Türkmen, 2013). Kişiliği oluşturan faktörleri belirlemek zordur. Fiziksel özelliklerin genlerden etkilendiği bilinmektedir. Genler kişilik üzerinde dolaylı bir etki yaratmaktadır (Özkalp ve Kırel, 2010).

Araştırmalarda kişinin gelişmesi ve fiziksel büyüme hızı belli dönemlerde değişim göstermektedir. En çok ergenlik dönemini kapsasa da, fiziksel görünümü

(*yakışıklılık, güzellik, çirkinlik*), ilerleyen yaşlarda ortadan kalkabileceği gibi kalıtsal olarak kişilik yapısında da kalıcı olabilir (Kaplan, 2008).

Kişilik üzerine en etkili faktör fiziki yapıdır. Araştırmalar, uzun boylu insanların kısa boylu insanlardan daha çok liderlik yönünün ağır bastığı tespit edilmiştir. Farklı araştırmalarda ise pek çok davranışın temelinde genetik yapı olduğu tespit edilmiştir. Kişilik yapısının oluşmasında en etkili olan genetik özelliklerdir (Isır, 2006).

2.2.2. Sosyal ve Kültürel Faktörler

Tüm insanlar belirli bir kültürel çevrede yaşamaktadır. Yaşadıkları bu kültürel çevre insanları hayatları boyunca etkisi altında almaktadır (Güler ve ark., 2014). İnsanların mensup olduğu milletin özelliğini yansıtan sosyo-çevre, kişileri en çok etki altında bırakan faktördür (Ersoy, 2009). Ancak kişilik üzerinde fiziksel çevreden çok sosyal çevrenin etkili olduğu kabul edilmektedir (Saritaş, 1997).

Kültürel değerler, gözle görülmeyen elle tutulmayan kavramlardan oluşur. Bu kavramlar insanlar tarafından hafızasına yerleştirilip, davranışlarına yansıtıldığı zaman somutlaşmaktadır. Kural olarak benimsenmiş, sosyal normların farklı kişilerde farklı davranışlar sergilemesine neden olmaktadır. Kültürel kuralların her kişide farklı davranış sergilemesi, kişilerin farklı anlama ve algılamalarından kaynaklanmaktadır (Uğur, 2006).

2.2.3. Aile Faktörü

Aile, çocuğun doğduğu, kendisini ve çevresini tanımaya başladığı, ilk eğitim aldığı ve tecrübe edindiği en temel kurumdur (Çelik, A. ve ark., 2014).

Kişiliğe etki eden ve pek çok kuram tarafından görüş birliği sağlanan çocukluk döneminin kişiliğe etkisinin büyük olduğu söylenebilir. Çocukluğun ilk 5 yaşı, ileriki yaşlarını da etki altına alacağı bir süreçtir. Bu süreç, ebeveynlerin çocukları yetiştirme davranışlarına göre kişilik oluşumlarında önem kazanacaktır. Çocukların sorunlara bakış açısı, çevreyle uyumu, insanlarla iletişimi aile ortamında yaşadıkları ve anne babaların çocukları yetiştirme şekillerine göre öngörüler sunar (Yıldırım, 2016). Çocuklar alışkanlıklarının çoğunu aileyi örnek alarak öğrenir. Ailelerin görüşlerini, bakış açılarını ve etik yargılarını da benimser. (Güney, 2000).

2.2.4. Sosyal Sınıf Faktörü

Bir ülkede ulusal kültürün altında birden fazla farklı kültür bulunabilir. Ülkedeki sosyal yapıyı bu alt kültürler oluşturup, kişiliğin gelişmesinde de büyük katkıyı bu sosyal yapı sağlar (Nalçacı İkiz, 2016).

Kişiliği etkileyen diğer bir faktör de sosyal sınıftır. Sosyal sınıf, kişiyi üst tabakada avantajlı, alt ve orta tabakalarda olumsuz etkiler (Yıldırım, 2016).

2.2.5. Coğrafi ve Fiziki Faktörler

Çevre, doğa ve toplum kişinin doğmasıyla oluşur. Doğa, içerisinde barındırdığı iklim ve kaynaklarıyla insan yaşamını etkileyerek yansıtır. İnsanın yaşamını etkileyen ve kişiliğini belirleyen tarih, ekonomik ve siyasal yapıdır. (Türkmen,2013).

Kişilik üzerinde coğrafi koşulların etkileri, diğer faktörlerle beraber dolaylı olarak daha çoktur. Misal olarak farklı coğrafyalarda (deniz kenarı, kırsal kesim, soğuk veya sıcak yöreler) yaşayan bireylerin kişilik özellikleri birbirinden farklı olmaktadır (Erdurur, 2012). Kişilerin, özellikle sanayinin gelişmesiyle çalışmak amacıyla doğup büyüdüğü ya da ikamet ettiği yerden başka yere taşınmaları ve orada yaşamalarının kişilik yapıları üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir (Yalçın, 2015).

2.2.6. Diğer Faktörler

Kişiliğin oluşmasında iletişim araçları, diğer faktörlerdendir. İletişim araçlarını kullananlar ve kullanmayanlar arasında farklılıkların oluşması, içinde bulunduğu çevreden kendine örnek olarak seçtiği insanlar da kişiliğin oluşmasını etkiler (İyigün, 2012).

2.3. Kişilik Kavramına Kuramsal Yaklaşımlar

Kişilik kavramıyla ilgilenen bazı bilim adamları, kişiliğin oluşumu ve gelişimi açısından teoriler geliştirmişlerdir (Damar, 2015). Bunlar;

2.3.1. Freud'un Psikanalitik Kuramı

Psikanalizin kurucusu Sigmund Freud, bireyin çocukluğunda yaşadığı tecrübenin ileriki yaşlarda bireyin kişiliğini ve karakterini şekillendirdiğini ifade etmektedir (Erol, 2013).

Freud, kişinin en yoksun olduğu şeyin sevgi olduğunu belirtmiştir. İnsanların bilinçli davranıştan çok bilinç dışı hareket ettiğini bunun da kaynağına inemediğini belirtmiştir. Ancak bilinç dışı hareketler iyice analiz edilir ve araştırılırsa altında sevgi eksikliğinin olduğu bulunacaktır. Bu eksiklikten kaynaklı olarak insanın bunalıma ve anormal olmayan davranışlara itildiğini savunmaktadır (Eren,2012).

Freud göre kişilik aşamalarını 5 dönemde oluştuğunu varsaymıştır.

- 0-1 yaş Oral Dönem
- 1-3 yaş Anal Dönem
- 3-6 yaş Fallik Dönem
- 6-11 yaş Latens Dönem
- 11+ yaş Genital Dönem

Freud, ilk üç dönemin kişiliğin gelişmesinde çok önemli olduğunu ve çocukların bütün temel kişilik özelliklerini bu dönemde geliştirdiğini belirtmiştir. Aşırı ilgi, aşırı sevgi ya da baskıcı ortam kişilerde saplantı haline gelebilir. Kişi hangi dönemde sorun yaşayıp saplantı haline getirirse o dönemin özellikleri kişide kalıcı hale gelmektedir (Damar, 2015).

2.3.2. Adler'in Üstünlük Arama Kuramı

Adlere göre, kişi kendisine karşı sergilediği tutumu başka kişilere ya da halka karşı da sergilerse kişilik gelişir. Adler, davranışların toplum içinde geliştiğinden bahseder (Güney, 2009). Sosyal belirleyiciler kişilik üzerinde önemli etkiye sahiptir ve birey toplumla iç içe girip kaynaşırsa, kişi, birey niteliğine sahip olur (İnanç ve Yerlikaya, 2011).

Adler, insanların en çok gücü tercih ettiklerini belirtmektedir. Bu yüzden insanlar kendini başkalarıyla üstün veya daha düşük olarak kıyaslamaktadır. Kendini düşük görme duygusu yardımı en çok ihtiyaç duyulan bebeklik döneminde görülmekte olup ileriki dönemde kişi üstünlük kurmak için çabalar (Cüceloğlu, 2015).

Adler, insanların psikolojik olarak sağlığını ölçmeye yarayan şeyin sosyal ilgi olduğunu belirtmiştir. Bundan dolayı kişilerin sağlıklı olarak gelişimi sosyal ilgiyle

bağılantılıdır. Adler, kişilerin dünya genelinde geçerli olarak kabul ettikleri tek kriteri sosyal gelişimdir (inanç ve Yerlikaya, 2011). Adler, tüm kişilerin üste çıkma, lider olma duygusunu içinde barındırdığını ve bu istekler tatmin edilmediği zaman kişilerin kendi iç dünyasında sorun yaşanacağını belirtmiştir. Adler, kişiliğin çevresel faktörle olan mücadelesi sonucunda geliştiğini belirtmiştir. (Kaşlı, 2009).

2.3.3. Horney'in Kişilik Kuramı

Horney, kişiliği benzersiz olarak tarif etmiştir. Horney'de Freud'un etkisinde kalmıştır. Horney, kişiliğin temel sorunlarını başta kaygı, sonra da korku olarak tanımlamıştır (Güney, 2009). Horney, kişilerin korku ve kaygılarıyla yüzleşebilmeleri için birden fazla davranış tipi sergilediklerini belirtmiş ve klinik ortamda 10 farklı davranış belirtmiştir. Bunlar (Aktürk, 2012);

- **Sevgi ve onay için nevrotik ihtiyaç:** Kişileri memnun etmeye ve onların taleplerine göre davranmaya yöneliktir. Böyle kişiler herkesin kendisi hakkında olumlu düşünceler beslemesini ister ve reddedilmeyi asla kabul etmez.
- **Yaşamını yönetecek bir ortağa duyulan nevrotik ihtiyaç:** Sevgiye, sevmeye önem veren, yalnız kalmaktan hoşlanmayan ve terk edilmekten korkan kişilerdir.
- **Yaşamını dar sınırlar içinde tutmaya yönelik nevrotik ihtiyaç:** Başkalarından bir beklenti içine girmeyen, azla yetinmesini bilen alçak gönüllü kişilerdir.
- **Güç kazanmak için nevrotik ihtiyaç:** Kendini hep güçlü görmek isteyen, güç kazanarak başkalarını ezmeye çalışan, onları hor görmek isteyen, zayıf olmaktan ve güçsüzlükten korkan kişilerdir.
- **Başkalarını sömürmeye yönelik nevrotik ihtiyaç:** Kendi menfaati ve çıkarları uğruna başkalarını kullanmaktan çekinmeyen, içindeki bencilliği doyurmaya çalışan kişi tipidir.
- **Saygınlık kazanmaya yönelik nevrotik ihtiyaç:** Hep ön planda olmak isteyen (popüler) başkalarının değerlendirmeleri sonucunda ayakta duran kişilerdir.
- **Başkalarının hayranlığını kazanmaya yönelik nevrotik ihtiyaç:** Beğenmişlik duygusu olan, istedikleri gibi görünmek ve davranmak isteyen kişilerdir.
- **Başarı kazanmaya yönelik nevrotik ihtiyaç:** Hırslıdırlar, her zaman başkalarından daha üstün görünme çabasında olan kişilerdir.

- **Bağımsızlığa ve kendine yeterli olmaya yönelik nevrotik ihtiyaç:** Yaşadıkları yüzünden hüsrana uğradıklarından dolayı, bu kişiler hiç kimseye bağlanmayı tercih etmez ve yalnız kalmayı daha çok isterler.
- **Kusursuz olmaya ve eleştiriye karşı savunmaya yönelik nevrotik ihtiyaç:** Yanlış yapmayı sevmeyen ve hata yapmaktan korkan, başka kişilerden gelebilecek eleştirilere karşı önlem alan kişilerdir.

Horney'e göre bu ihtiyaçlar, kişilerin iç duygularından gelen çatışmaların kaynağıdır. Kişilerin sevgiye olan özlemi ve ihtiyacı asla doyurulamaz. Çünkü her zaman daha fazlasını talep eder. Özgür kalmak, bağımsız olmak eğilimi talebini de asla karşılayamaz. Çünkü insanoğlunun her zaman diğer tarafı beğenilmek, övülmek ve sevilme ister (Geçtan, 2014).

2.3.4. Jung'ın Kişilik Teorisi Kuramı

Jung, kişilerin kendi istekleri dışında içgüdüleri tarafından yönlendirildiğine inanmaktadır. Psiko-analitik görüşe hemen hemen yakın bir şekilde zihnin cinsel içgüdü (libido) tarafından yönlendirildiğini belirtmektedir (İnanç ve Yerlikaya, 2011). Freud'a göre libido "cinsel ve arzu istekler"dir. Jung, bunu bir yaşam enerjisi olarak tanımlamıştır. Freud cinsel odaklı, Jung ise enerji odaklı libido öğretisini uygulamışlardır (Samur, 2015). Jung, cinsellik vurgusuna kesin bir dille karşı çıkmıştır (İnanç ve Yerlikaya, 2011).

Jung'a göre kişilerin davranışlarını, genetik olmanın yanında hedef ve idealleri şekillendirir (Zel, 2006). Genetik özelliklere önem vermesinden dolayı Jung'ın kuramı psiko-analitik kuramdan farklıdır. Jung'a göre kişilik birden fazla sistemden oluşur. Bunların en önemlileri "Ego", "Kişisel Bilinç Dışı" ve Kollektif Bilinç Dışı'dır" (Ersoy, 2009)

- **Ego:** Bilinç düzeyinde bulunan düşünce ve duygulardan oluşur. Bir arıtma görevi görür. Nelerin bilinçaltına geleceğine karar veren yapıdır (Pdrçiyiz Biz, 2012).
- **Kişisel Bilinçdışı:** Freud'dan farklı olarak, "*Kişisel ve Kollektif Bilinçdışı*" olarak iki farklı kavram ortaya koymuştur. Jung'a göre istemediğimiz, hoş karşılanmayan durumlar bilinçdışının kaynağı değildir. Yeni yaşam durumların

yaşanması, kişisel bilinçdışının da yapılandırılması görevini üstlenmektedir (İnanç ve Yerlikaya, 2011).

- **Kolektif (ırksal) Bilinçdışı:** İlk kez Jung tarafından ortaya konulmuştur. İnsanın rüyalarla kendini ifade eden ortak geçmişindeki dindir (Birtanesininolu, 2018).

2.3.5. Beş Faktör Kişilik Kuramı (BFKK)

İnsanları tanımak için kişiliğin farklı boyutlarından bahsedilmekte ve bu boyutların bazıları diğerlerinden daha önemli olduğu vurgulanmaktadır. Platon'dan bu yana kişilik üzerine çalışmalar yapılmakta ve listeler hazırlanmaktadır. Webster sözlüğünde birden fazla kişilik tanımı kullanılmaktadır. Benzer kelimeler bir araya getirildiğinde meydana gelen liste "kişiliğin beş faktör modeli"ni meydana getirmiştir (Özkalp ve ark., 2013: 34).

Dünyaca kabul gören beş faktör modeli ve bilim insanları tarafından da kabul edilmektedir. Beş Faktör modelinde öne çıkan özellikler tablo 1.11'de gösterilmektedir (Günel, 2011).

Tablo 1.11. BFK Kuramının Alt Boyutları Tanımları

Dışa Dönüklük	Duygusal Dengesizlik	Uyumluluk	Öz Disiplin	Gelişime Açıklık
İyimser	Kırılgan	Uyumlu	Tedbirli	Fantastik
Heyecan Odaklı	Kendinin Farkında	Diğergam	Görev Bilincine sahip	Estetik
İddialı	Düşüncesiz	Dürüst	Yetenekli	Fikir Sahibi
Atık	Kaygılı	Alçak Gönüllü	Düzenli	Etkin
Cana Yakın	Düşmanca Duygulara Sahip	Yumuşak Huylu	Başarı İçin Mücadeleci	Duygusal
Etkin	Çökkün	Sağlam	Sorumluluk Sahibi	Değer Sahibi

Kaynak : Çilekliolu, Afşar, (2017)

- **Dışadönüklük – İçedönüklük:** Temel olarak sevecen, güler yüzlü, girişken özelliklerini kapsayan bir faktördür. Kişiler de önemli rol oynamaktadır. Kişilerle sohbet etmeyi sevmek, eğlenmeye düşkün olmak, liderlik, dost canlısı olmak gibi istek ve davranışlar bu faktörün özelliklerine dâhildir (Ercan, 2010). Dışadönük kişiler içedönük kişilere göre daha fazla aktif ve enerjiktir. Bu özelliklere sahip kişiler daha fazla problem çözmeye, çözüm odaklı olmaya yatkındır (Eryılmaz, 2009).
- **Yumuşak Başlılık – Düşmanlık:** Yumuşak başlılık; olumlu düşünen, sakin olan, yardım yapmayı seven, bir kişilik tipidir. Bu boyutta düşük bireyler ise

inatçı, yardım yapmayı sevmeyen, başkalarını rahatsız eden, aşırı şüpheli kişiliklerdir (Özkalp ve ark., 2013).

- **Öz Denetim – Dağınıklık:** Öz denetim – Dağınıklık, ilerletici rolü olmasına karşın, işleri yavaşlatan rolü de mevcuttur. “Faktörün ilerleyici rolü, girişimci kişilik özelliklerinden olan başarıma ihtiyacında gözlemlenirken, yavaşlatıcı rolü ahlaki hassaslık ve önlemcilik özelliğinde gözlemlenir” (Ercan, 2010). Sorumluluk sahibi kişiler gerektiği zaman zevklerinden vazgeçmeyi bilmeli, olumsuz durumlarda kavgacı sinirli olmak yerine, sakin olmayı, güven vermeyi bilen, pek çok kişinin gözden kaçırdığı detayları görebilen kişilerdir (Eryılmaz, 2009).
- **Duygusal Tutarsızlık-Tutarlılık:** Nörotisizm olarak da bilinir. Yapılan araştırmalar ve çalışmalarda sakin ve güvenli özellik barındıran faktörün yanında, hep sıkıntı yaratan, kavgacı, her şeye sinirlenen özelliklerden de bahsedilmektedir (Özkalp ve ark., 2013). Hayatın her alanında; özgüveni yüksek, her zaman olumlu düşünen, sakin davranan sorunlar karşısında şikayet etmek yerine çözüm arayan kişilerdir (Özer, 2013).
- **Gelişime Açıklık – Zeka Gelişmemişlik:** Bilim insanlarının üzerinde en az görüş birliğine vardığı faktördür. Bazı bilim adamları tarafından bu faktörün, kültüre, tecrübeye dayandığı ifade edilmektedir (Ercan, 2010).

Tablo 1.12. BFK Özellikleri Kuramını Oluşturan Boyutların Tanımları

Faktör	Özellikler
Nevrotiklik	Endişeli ve ya sakin Güvensiz yada güvensiz Kendine Acıma ya da Kendinden Memnuniyet
Dışa Dönüklük	Sosyal yada çekingen Eğlenceli yada ciddi Şefkatli ya da mesafeli
Açıklık	Hayalperest yada sahici Çeşitli yada sıradan Özgür ya da uysal
Uyumluluk	Yumuşak kalpli ya da katı Güvenen yada şüphe duyan Yardımcı olan ya da yardımcı olmayan
Öz Disiplin	Düzenli yada düzensiz Dikkatli yada Dikkatsiz Kendini disipline edebilen yada zayıf

Kaynak: Burger, (2006)

2.3. Girişimci Kişilik zellikleri

Girişimcilik teorileri genel olarak kişilerin zihinsel, psikolojik, evre, ekonomi ya da kurumsal teorilere odaklanır (Sarason ve ark., 2006;289). Girişimcilik farklı disiplinler (işletme, sosyoloji ve psikoloji) tarafından ele alınır. Girişimciliği bireysel, çevresel ve işletme olarak ele almak gerekmektedir (İşcan ve Kaygan, 2011).

Kişilik özelliklerini, demografik ve psikolojik özellikler üzerinde duran ve açıklayan yaklaşımdır. Kişilerin davranışları, ailedeki erkek çocukların sayısı, aile yapısının girişimci olması, yaş, medeni durum, gelir, eğitim durumu vb. girişimciliği etkilemektedir. Bireysel yaklaşım, en çok kişilik özellikleri üzerinde durmaktadır (İşcan ve Kaygan, 2011).

Bireysel yaklaşım, girişimcilik eğilimi üzerine yapılan benzer araştırmalarda çokça ele alınmakla beraber yapılan araştırmalarda  faktör üzerinde yoğunlaşılmaktadır. Bunlar *psikolojik faktör*, *psikolojik özellik* ve *demografik özelliktir*. *Psikolojik faktörler*; değerler, tutumlar, deneyimler ve davranışlardan oluşur. *Psikolojik zellik*; Motivasyon, risk alma, kendine güven gibi faktörlerden oluşur. *Demografik zellikler*; Cinsiyet, yaş, gelir düzeyi, eğitim seviyesi vb.’den oluşmaktadır (Kalkan, 2011).

Günümüzde işletme kurmak isteyen kişiler, girişimci kişilik özellikleri araştırmalarına odaklanmıştır (Ulhi, 2005). Bu zellikler “*başarı ihtiyaı, kontrol odağı, risk almak, belirsizliğe karşı tolerans, yeniliilik gibi özelliklerdir*”. Bu zellikler şöyle açıklanabilir (İşcan ve Kaygan, 2011).

2.3.1. Başarma ihtiyaı

Girişimciler, çalışmayı çok seven, enerji dolu, yüksek motivasyonlu başarma ihtiyaına sahip kişilerdir (Keleş, 2013). McClelland, girişimcilerin, işleri daha iyi ve verimli yapıp problemleri çabucak çözüme kavuşturarak görev almayı seven kişilerden oluştuğunu söylemektedir (ren ve Biçkes, 2011).

Başarma ihtiyaına sahip kişilerin taşıdığı özellikler aşağıda sıralanmıştır (Keleş, 2013).

- Yenilikçi,
- Kendi yeteneklerine inanan,
- Hep olumlu düşünen,
- Zor görevleri üstlenmeyi seven,

- Zamanını iyi değerlendiren,
- Sonuç odaklı çalışan,
- Yüksek enerjiye sahip,
- Kararlarının arkasında duran,
- Hedeflere ulaşmaktan vazgeçmeyen,
- Çok çalışmayı seven,

2.3.2. Kontrol Odağı

Yaşamdaki ödül ve cezaları temsil etmektedir. İç kontrol odağına sahip kişiler, yaşamındaki olayları kontrol ederken, dış kontrol odağına sahip kişiler yaşamlarındaki olayları kontrol edememekle birlikte her şeyi şans ve kadere bağlamaktadır (Koh, 1996).

Kontrol odağı, kişilerin kendi kontrolleri dışında algılanmasıdır. Başka bir ifade ile kişinin yaşadığı olayların kontrol edilip edilmediğine ilişkin yönelimini ifade etmektedir (Kaygın ve Güven 2013).

Girişimcilik ve kontrol odağı arasında paralel yönlü bir ilişki mevcut olup kontrol odağına sahip kişiler daha girişken ve yeniliğe açıktır. Kontrol odaklı kişiler, aktif olarak risk alan yeniliği benimseyen, peşinde koşan davranışlar sergiler (Naktiyok, 2004).

2.3.3. Risk Almak

Girişimcilik, tanımında ve doğasında risk almaya dayalıdır (Erdem, 2001). Girişimcilikte risk alma zorunluluğu bulunmaktadır. Bu nedenle artıları olduğu kadar eksileri de olmaktadır. Girişimcilik, istihdam, ekonomi gibi avantajlara sahip olmakla beraber, sermaye, doğal kaynak ve psikolojik sorunlarla da karşı karşıya kalmaktadır (Kutaniş ve Alpaslan, 2006).

Girişimcilerin risk almaya içten yönelme oranları yüksektir. Risk ve girişimcilik ayrılmaz iki parçadır. Girişimciler risk alarak ancak yenilik yapabilir ve bunun sonucunda başarısız olmalarını da göz önünde bulundurmuşlardır (Tikici ve Aksoy, 2009).

2.3.4. Belirsizliğe Karşı Tolerans

Girişimcilerin işlerini takip eden kişiler yoktur. Girişimcilerin mutlaka kazanacağı ve başarılı olacağına dair hüküm de yoktur. Girişimcilerin yaşamları belirsizlikle dolu olmakla beraber, ekonomik olaylar, tüketici davranışları, zevkleri ve tercihlerindeki değişikliklerden dolayı kendilerini rahat hissetmektedirler (Koh, 1996).

2.3.5. Yenilik

Subramaniam ve Youndt (2005) yeniliği, yeni kaynaklar üretme, yeni çalışma alanları ve hizmetleri belirlemede fırsatları yakalamak ve bu fırsatları değerlendirmek olarak tanımlamışlardır. Damanpour (1996), yapılan işlerin, yapılacak yeni işlerle uyum sağlayan, yani organizasyonun uyum sağlayan o düşünceye sahiplenilmesine vurgu yapar (İşcan ve Kaygın, 2011).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM VE UYGULAMA

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada Batman Üniversitesi'nde eğitim gören öğrencilerin kişilik özelliklerinin, girişimcilik niyetleri ve girişimcilik özelliklerine olan etkilerini tespit etmek amaçlanmıştır.

Bu çalışma ile ülke ekonomisini kalkanıran, istihdam ve kalkınma sorunlarının çözümüne katkı sağlayan girişimciliğin ana öncüsü olan kişilik özelliklerinin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisinin Batman Üniversitesi öğrencileri aracılığı ile ölçülerek, literatüre ve girişimcilik uygulamalarına katkı sağlamak amaçlanmıştır.

3.2. Araştırmanın Yöntemi

3.2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Batman Üniversitesi'nde ön lisans ve lisansta okuyan normal ve ikinci öğretim öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın evreni 6 fakülte, 4

yüksekokul ve 2 meslek yüksekokulda toplam 1200 öğrenciye anket uygulaması yapılmıştır.

Araştırmanın evreninden %95’lik güvenilirlik sınırları içinden, %5 hata payı öngörülerek bu çalışmanın en az 372 öğrenciye uygulanmasının yeterli olacağı hesaplanmıştır. (<http://www.surveysystem.com/sscale.htm>).

Uygulamanın en az 372 kişi olarak hesaplanmasına karşın, uygulanması gereken öğrenci sayısının altına düşmemek ve sağlıklı sonuçlara ulaşabilmek düşüncesiyle, daha yüksek bir sayıda anket formu dağıtılmıştır. Bu amaçla, toplam 1200 anket formu dağıtılmış, 1100 anket formu geri dönmüş, anketlerden 100 tanesi doğru bilgi verilmediği ve 85 tanesi de veri eksikliğinden dolayı analizlere dâhil edilmezken, toplam 915 anket üzerinden analizler yapılmıştır.

3.2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın amacına uygun birincil verileri toplamak için nicel araştırma yöntemlerinden anket tekniği kullanılmıştır. Anket tekniğinin kullanılmasının amacı bilgiye çok kolay ve hızlı ulaşımı sağlamaktır (Baş, 2001).

Bu çalışmada verilere ulaşmak için birebir anket uygulaması yöntemi yapılmıştır. Anket 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci Bölümde öğrencilerin kişilik özelliklerini ölçmek üzere Koh’un (1996) Hongkong’ta tezsiz öğrenim gören yüksek lisans öğrencileri üzerinde çalıştığı ve Bozkurt aracılığıyla 2005 senesinde Türkçe’ye uyarlanan 36 ifadeli “girişimci kişilik özellikleri” ve Linan ve Chen’nin (2009) yılında geliştirdiği girişimcilik niyeti seviyelerini ölçmek üzere geliştirilen Girişimcilik Niyeti Ölçeği, Şeşen ve Basım tarafından 2012 yılında Türkçe’ye çevrilen 6 ifadeli ve toplamda 42 soruluk bir ifade yer almaktadır. İkinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerini tespit etmek için 18 soruluk kişisel sorular bulunmaktadır (Gençay, 2017).

- **Güvenilirlik ve Geçerlilik:** Güvenilirlik Peter tarafından (1979), bir anket ya da ölçeğin hatalarından arındırılmış şekilde tutarlı bir sonuç elde etmek için ölçülmesi şeklinde tanımlanmıştır. Perreault ve Leigh (1989), bir anket veya ölçeğin aynı şartlarda yapılacak tekrar tekrar analizler sonucunda benzer sonuçlar vermesi halinde güvenilir olacağını belirtmişlerdir. (Erdurur, 2012)

İçsel tutarlılığın sağlanmasında Cronbach (1951), araştırmalarda kendi adını taşıyan Cronbach alfa kat sayısının çok önemli bir araç olduğunu belirtmiştir.

Araştırmalarda en güvenilir kat sayı olduğu belirtilmiştir. Alfa değeri, 0 ile 1 arası değerler almalı ve kabul edilebilir bir değerin en az 0.70 olması gerekir (Altunışık ve diğ., 2007).

3.2.2.1. Girişimci Kişilik Özellikleri Ölçeği

Girişimci kişilik özellikleri ölçeği KOH'un (1996) geliştirdiği ve Bozkurt (2005) tarafından Türkçe'ye çevrilen anket (ölçek) 36 ifadeden oluşur. Bu ölçek 5 farklı boyutta değerlendirilmiştir. Bu ölçeğin ilk 7 ifadesi "Risk alma" ikinci 3 ifadesi "Yenilikçilik", üçüncü 9 ifadesi "Başarı ihtiyacı", dördüncü 8 ifadesi "Kontrol odağı" ve beşinci 9 ifadesi "Belirsizlik toleransı" ifadesidir. Bu ölçekte 5'li lilert ölçeği olan "(1) Kesinlikle Katılmıyorum", "(2) Katılmıyorum", "(3) Bazen Katılıyorum Bazen Katılmıyorum", "(4) Katılıyorum" ve "(5) Kesinlikle Katılıyorum" değerlerinden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerden kendilerine uygun ifadeyi işaretlemeleri istenmiştir (Gençay, 2017).

3.2.2.2. Girişimcilik Niyeti Ölçeği

Bu ölçekte Linan ve Chen (2009) tarafından geliştirilen ve ölçeğin 1. Bölümünde yer alan 6 ifadelik "girişimci niyeti" ölçeği kullanılmıştır. Burada öğrencilerin "girişimcilik niyetleri" değerlendirilmek istenilmiştir. Bu ölçek de 5'li lilert ölçeği olan "(1) Kesinlikle Katılmıyorum", "(2) Katılmıyorum", "(3) Bazen Katılıyorum Bazen Katılmıyorum", "(4) Katılıyorum" ve "(5) Kesinlikle Katılıyorum" değerlerinden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerden kendilerine uygun ifadeyi işaretlemeleri istenmiştir (Gençay, 2017).

3.2.2.3. Kişisel Sorular

Araştırmaya katılan öğrencilere, demografik özelliklerini öğrenmek için, öğrencilerin cinsiyetleri, okudukları Fakülte/MYO, bulundukları sınıf, ikamet yeri, aile fertlerinin mesleği, aile fertlerinin eğitim durumları, ailenin aylık geliri, vb. sorular sorulmuştur (Gençay, 2017).

3.2.3. Verilerin Analizi

Yapılan anketin veri analizleri, IBM SPSS 22.0 programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırmada; Güvenilirlik analizi, frekans analizi, betimsel analizler, korelasyon analizi ve basit doğrusal regresyon (simple linear regression) analizlerinden faydalanılmıştır.

3.5. Araştırmanın Modeli Ve Hipotezleri

Bu araştırmada Batman Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin kişilik özellikleri ile girişimcilik niyetleri arasındaki etkiyi belirlemek hedef alınmıştır. Bundan dolayı, girişimci kişilik özelliklerinin alt boyutlarının (*Risk Almak, Yenilikçilik, Başarı İhtiyacı, Kontrol Odağı ve Belirsizliğe Karşı Tolerans*) girişimcilik niyetine olan ilişkisinin büyüklüğü saptanmıştır. Öğrencilerin girişimcilik niyetinin kişisel özelliklerine göre etki edip etmediğinin incelenmesi ve analiz edilmesi ön görülmüştür.

Araştırmanın modeli ve hipotezleri aşağıdaki gibidir:

Şekil 3.1. Araştırma Modeli

- H1: Kişilik özellikleri girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir.
- H2: Risk almanın girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir.
- H3: Yenilikçilik girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir.
- H4: Başarı ihtiyacı girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir.
- H5: Kontrol odağı girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir.
- H6: Belirsizliğe karşı tolerans girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir.

3.4. Araştırma Bulguları

Araştırmanın bu bölümünde araştırma kapsamındaki katılımcıların demografik özelliklerine ait dağılımlar sunulmuştur.

Tablo 13.1. Girişimci Kişilik Özellikleri Alt Boyutlarının Cronbach Alpha Katsayıları

	Başlık Sayısı	Cronbach Alpha Katsayısı (α)
Risk almak	7	0,847
Yenilikçilik	3	0,770
Başarı İhtiyacı	9	0,810
Kontrol Odağı	8	0,866
Belirsizliğe Karşı Tolerans	9	0,833
Girişimci Kişilik (Genel)	36	0,869

Tablo 14 Girişimci Niyeti Cronbach Alpha Katsayısı

	Başlık Sayısı	Cronbach Alpha Katsayısı (α)
Girişimcilik Niyeti	6	0,897

Yapılan çalışmada ölçeğin güvenirlik analizi hesaplanmış ve risk alma (0,847), yenilikçilik (0,770), başarı ihtiyacı (0,810), kontrol odağı (0,866), belirsizliğe karşı tolerans (0,833) olduğu ve genel ortalamanın da (0,869) olduğu, girişimcilik niyeti (0,897) alfa katsayıları 0,7'nin üstündedir. Bu durumda yapılan çalışmamızın oldukça güvenilir olduğu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 153. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Ait Dağılımlar

Cinsiyet	n	%
Erkek	425	46,4
Kız	490	53,6
Toplam	915	100,0
Fakülte	n	%
Fen Edebiyat Fak.	111	12,1
Mühendislik ve Mimarlık Fak.	123	13,4
Teknoloji Fak.	19	2,1
Güzel Sanatlar Fak.	19	2,1
İktisadi ve İdari Bilimler Fak.	46	5,0
İslami İlimler Fak.	46	5,0
Turizm ve Otelcilik Y.O	21	2,3
BESYO	65	7,1
Sağlık YO	18	2,0
MYO	297	32,5
SHMYO	141	15,4
Kozluk MYO	9	1,0
Toplam	915	100,0
Sınıf	n	%
1.Sınıf	171	18,7
2.sınıf	415	45,4
3.sınıf	214	23,4
4.sınıf	115	12,6
Toplam	915	100,0

Öğrenim Türü	n	%
Normal	627	68,5
İkinci Öğretim	288	31,5
Toplam	915	100,0

Araştırmaya katılanların 425 öğrenci (%46,4) erkek, 490 öğrenci(%53,6) kadındır.

Öğrencilerin okudukları Fakülte/MYO: 111 öğrenci (%12,1) Fen Edebiyat Fakültesi, 123 öğrenci (%13,4) Mühendislik Mimarlık Fakültesi, 19 öğrenci (%2,1) Teknoloji Fakültesi, 19 öğrenci (%2,1) Güzel Sanatlar Fakültesi, 46 öğrenci (%5,0) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 46 öğrenci (%5,0) İslami İlimler Fakültesi, 21 öğrenci (%5) Turizm ve Otel İşletmeciliği Y.O, 65 öğrenci (%7,1), Beden Eğitimi ve Spor Y.O, 18 öğrenci (%2,0) Sağlık Y.O, 297 öğrenci (%32,5) Meslek Y.O, 141 öğrenci (%15,4) Sağlık Hizmetleri MYO, 9 öğrenci (%1) Kozluk MYO öğrencileri olduğu görülmektedir. Meslek Yüksekokulu ve Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunun frekans (n) değerinin yüksek olmasının nedeni öğrenci sayısının fakültelere oranla daha fazla olmasından kaynaklanmaktadır.

Sınıf bazında 171 öğrenci (%18,7) 1. sınıf öğrencileri, 415 öğrenci (%45,4) 2. sınıf Öğrencileri, 214 öğrenci (%23,4) 3. Sınıf öğrencileri ve 115 öğrenci (%12,6) ile 4. sınıf öğrencileri araştırmaya katılmışlardır. Anketi incelediğimizde 2. sınıf öğrencilerinin bilimsel araştırmalara daha duyarlı oldukları 4. sınıf öğrencilerinin araştırmaya katılımının daha az olduğu görülmüştür.

Öğrenim türü bakımından bakıldığında 627 öğrenci (%68,5) normal öğretim ve 288 öğrenci (%31,5) ikinci öğretim öğrencilerinin araştırmaya katılım sağlamıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun normal öğretimde okuyan öğrenciler olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 16 Katılımcıların Aile Özelliklerine Ait Dağılımlar

Ailenin İkamet Ettiği Yer	n	%
B.Şehir	165	18,0
İl Merkezi	426	46,6
İlçe Merkezi	189	20,7
Kasaba	30	3,3
Köy	105	11,5
Toplam	915	100,0
Annenizin Mesleği	n	%
Özel Sektör	34	3,7
Kamu Sektör	29	3,2
Kendi İşyeri	26	2,8
Çalışmıyor	826	90,3
Toplam	915	100,0
Baba Mesleği	n	%
Özel Sektör	271	29,6
Kamu Sektörü	182	19,9
Kendi İşyeri	173	18,9
Çalışmıyor	289	31,6
Toplam	915	100,0
Annenin Eğitim Durumu	n	%
Okuma Yazma Bilmiyor	366	40,0
İlköğretim	407	44,5
Lise	120	13,1
Üniversite	18	2,0
Y. Lisans	4	0,4
Toplam	915	100,0

Babanın Eğitim Durumu	n	%
Okuma Yazma Bilmiyor	70	7,7
İlköğretim	446	48,7
Lise	280	30,6
Üniversite	109	11,9
Y. Lisans	10	1,1
Toplam	915	100,0
Ailenin Aylık Ortalama Gelir	n	%
Asgari	290	31,7
1301-2500	383	41,9
2501-5000	185	20,2
5001 Üstü	57	6,2
Toplam	915	100,0

Katılımcıların aile özelliklerine ait dağılımları incelendiğinde;

Ailenin ikamet yerine göre dağılıma bakıldığında 165 öğrenci (%18,0) büyükşehirde, 426 öğrenci (%46) il merkezinde, 189 öğrenci (%20,7) ilçe merkezinde, 30 öğrenci (%3,3) kasabada, 105 öğrenci (%11,5) köyde yaşadığını belirtmiştir.

Anne meslekleri açısından bakıldığında 34 öğrenci (%3,7) annesinin özel sektörde çalıştığını, 29 öğrenci (%3,2) annesinin kamu sektöründe çalıştığını, 26 öğrenci (%2,8) annesinin kendine ait işyerinde çalıştığını ve 826 öğrenci (%90,3) çalışmadığını belirtmiştir. Ankete katılanların anne meslek oranlarında büyük çoğunluğunun çalışmayan kesim olduğu anlaşılmaktadır. Anne mesleklerinde çalışmıyor oranının bu kadar yüksek olması öğrencilerin çoğunun ailesinin Güney Doğu ve Doğu Anadolu bölgesinde yaşamalarından kaynaklanmaktadır.

Babanın mesleklerine baktığımızda, 271 öğrenci (%29,6) babasının özel sektörde, 182 öğrenci (%19,9) babasının kamu sektöründe, 173 öğrenci (%18,9) babasının kendi işyerinde çalıştığını, 289 öğrenci (%31,6) ise babasının çalışmadığını belirtmiştir. Baba mesleklerinin birbirine yakın olduğu anlaşılmaktadır.

Annenin eğitim durumu açısından; 366 öğrenci (%40) annesinin okuma yazma bilmediğini, 407 öğrenci (%44,5) annesinin ilköğretim, 120 öğrenci (%13,1) annesinin lise, 18 öğrenci (%2,0) annesinin üniversite ve 4 öğrenci (%0,4) annesinin yüksek lisans mezunu olduğunu belirtmiştir.

Babanın eğitim durumu açısından; 70 öğrenci (%7,7) babasının okuma yazma bilmediğini, 446 öğrenci (%48,7) babasının ilköğretim, 280 öğrenci (%30,6) babasının lise, 109 öğrenci (%11,9) babasının üniversite ve 10 öğrenci (%1,1) babasının yüksek lisans mezunu olduğunu belirtmiştir.

Aylık Gelir durumu açısından; 290 (%31,7) öğrenci asgari ücretle, 383 öğrenci (%41,9) 1301-2500 TL, 185 öğrenci (%20,2) 2501-5000 TL ve 57 öğrenci (%6,2) 5001 TL-üstü gelir ile ailesinin geçindiği belirtmiştir.

Öğrencilerin büyük çoğunluğunun ailelerinin %46,6 oranında il merkezinde yaşadıkları, %90,3'ünün annesinin çalışmadığı, %31,6'sının babasının çalışmadığı, %44,5'inin anne eğitim durumunun ilköğretim olduğu, %48,7'sinin babanın eğitim durumunun ilköğretim olduğu ve %41,9'unun ailelerin ortalama gelirlerinin 1301-2.500 TL arasında oldukları belirlenmiştir.

Tablo 17 Katılımcıların Girişimcilik Hakkındaki Görüşlerine Ait Dağılımlar

Aile ve Yakın Çevrede Örnek Alınan Başarılı Girişimci Var Mı?	n	%
Evet	597	65,2
Hayır	318	34,8
Toplam	915	100,0
Aile ve Yakın Çevrede Örnek Alınan Başarılı Çalışan Var Mı?	n	%
Evet	635	69,4
Hayır	280	30,6
Toplam	915	100,0

Aile veya Yakın Çevrede İflas Eden Var Mı?	n	%
Evet	391	42,7
Hayır	524	57,3
Toplam	915	100,0
Girişimcilikle İlgili Herhangi Bir Ders Aldınız Mı?	n	%
Evet	379	41,4
Hayır	536	58,6
Toplam	915	100,0
Girişimcilikle İlgili Aldığınız Dersteki Başarı Durumu	n	%
Düşük	27	7,1
Orta	211	55,7
Yüksek	141	37,2
Toplam	379	100,0
İşletmecilikle İlgili Herhangi Bir Ders Aldınız Mı?	n	%
Evet	316	34,5
Hayır	599	65,5
Toplam	915	100,0
İşletmecilikle İlgili Aldığınız Derslerdeki Başarı Durumu	n	%
Düşük	47	14,9
Orta	175	55,4
Yüksek	94	29,7
Toplam	316	100,0
Kendinizi Girişimci Bir Kişiliğe Sahip Görüyor Musunuz?	n	%
Evet	690	75,4
Hayır	225	24,6
Toplam	915	100,0

Katılımcıların girişimcilik hakkında görüşlerine ait dağılımları incelendiğinde;

Aile ve Yakın Çevrede Örnek Alınan Başarılı Girişimci Var Mı? bakımından incelendiğinde 597 öğrencinin (%65,2) evet dediği, 318 öğrencinin (%34,8) hayır dediği anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan her 10 öğrencinin 7'si evet dediğinden, öğrencilerin çoğunun çevresinde başarılı bir girişimci olduğu anlaşılmaktadır.

Aile ve Yakın Çevrede Örnek Alınan Başarılı Çalışan Var Mı? Bakımından incelendiğinde 635 öğrencinin (%69,4) evet dediği, 280 (%30,6) öğrencinin hayır dediği görülmüştür. Araştırmaya katılan her 10 öğrencinin 7'si evet dediğinden, öğrencilerin çevresinde örnek aldıkları başarılı bir çalışan olduğu anlaşılmaktadır.

Aile veya Yakın Çevrede İflas Eden Var Mı? Bakımından incelendiğinde 391 öğrencinin (%42,7) evet dediği, 527 öğrencinin (%57,3) hayır dediği anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan her 10 öğrenciden 6'sı hayır demesine rağmen iflas edenlerin sayısının az (%42,7) olmadığı anlaşılmaktadır.

Girişimcilikle İlgili Herhangi Bir Ders Aldınız Mı? Bakımından incelendiğinde 379 öğrencinin (%41,4) evet dediği, 536 öğrencinin (%58,6) hayır dediği anlaşılmaktadır. Hayır diyen öğrencilerin çok olmasının nedeni üniversite genelinde yapılan bir anket olmasından kaynaklanmaktadır.

Girişimcilikle İlgili Aldığınız Dersteki Başarı Durumu; bakımından incelendiğinde 27 öğrencinin (%7,1) düşük, 211 öğrencinin (%55,7) orta ve 141 (%37,2) öğrencinin yüksek düzeyde olduğu ifade edilmiştir.

İşletmecilikle İlgili Herhangi Bir Ders Aldınız mı? Bakımından incelendiğinde 316 öğrencinin (%34,5) evet dediği, 599 öğrencinin (65,5) ise hayır dediği anlaşılmaktadır. Hayır diyen öğrencilerin çok olmasının nedeni üniversite geneli yapılan bir anket olmasından kaynaklanmaktadır.

İşletmecilikle İlgili Aldığınız Derslerdeki Başarı Durumu; bakımından incelendiğinde 47 öğrencinin (%14,9) düşük, 175 öğrencinin (%55,4) orta ve 94 öğrencinin (%29,7) yüksek dediği anlaşılmaktadır.

Kendinizi Girişimci Bir Kişiliğe Sahip Görüyor Musunuz? Sorusu bakımından incelendiğinde 690 öğrencinin (%75,4) evet dediği, 225 öğrencinin (%24,6) hayır dediği anlaşılmaktadır. Öğrencilerin

yüksek (%75,4) oranda kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görmelerinden aile ve yakın çevrede başarılı bir çalışan ve girişimciden etkilendikleri sonucuna varılabilir.

Tablo 18 Araştırmada Kullanılan Ölçeklere Ait Betimsel Analizler

Ölçek/Boyutlar	$\bar{X}$	s.s
Girişimcilik Niyeti	3,74	0,95
Belirsizliğe Karşı Tolerans	3,58	0,77
Risk Alma	3,03	0,92
Yenilikçilik	3,50	1,07
Başarı İhtiyacı	3,69	0,79
Kontrol Odağı	3,33	0,95
Girişimci Kişilik	3,44	0,53

Araştırmada kullanılan değişkenlere ait betimsel istatistikler incelendiğinde, girişimcilik niyetinin yüksek düzeyde olduğu ($\bar{x}$ =3,74); belirsizliğe karşı tolerans düzeyinin yüksek seviyede olduğu ($\bar{x}$ =3,58); risk almanın orta düzeyde olduğu ($\bar{x}$ =3,03); yenilikçilik düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu ($\bar{x}$ =3,50); başarı ihtiyacı düzeylerinin yüksek seviyede olduğu ($\bar{x}$ =3,69); kontrol odağı düzeylerinin orta seviyede olduğu ($\bar{x}$ =3,33) belirlenmiştir. Dolayısıyla öğrencilerin girişimci kişilik düzeylerinin yüksek seviyede olduğu belirlenmiştir ($\bar{x}$ =3,44).

Tablo 19 Verilerin Dağılımına İlişkin Analiz Sonuçları

Ölçek/Boyutlar	İstatistik	sd	p	$\bar{X}$	Median	Basıklık	Çarpıklık
Girişimcilik Niyeti	0,105	915	0,000	3,74	3,83	-0,77	0,17
Belirsizliğe Karşı Tolerans	0,084	915	0,000	3,58	3,44	-0,13	-0,09
Risk Almak	0,089	915	0,000	3,03	3,14	-0,27	-0,41
Yenilikçilik	0,137	915	0,000	3,50	3,33	-0,08	-1,03
Başarı İhtiyacı	0,068	915	0,000	3,69	3,67	-0,65	0,37
Kontrol Odağı	0,067	915	0,000	3,33	3,25	-0,21	-0,37
Girişimci Kişilik	0,037	915	0,005	3,44	3,44	-0,18	0,02

Verilerin hangi dağılımdan geldiğini belirlemek için, aritmetik ortalama, mod, medyan, çarpıklık ve basıklık katsayıları incelenmiş olup, bu kapsamda aritmetik ortalama, mod ve medyanın eşit ya da yakın olması, çarpıklık ve basıklık katsayıları ± 2 sınırları içinde olduğundan verilerin dağılımın normallikten geldiği belirlenmiştir. (Tabachnick ve Fidell, 2013).

Tablo 20 Değişkenler Arası İlişkilere Ait Korelasyon Analizi Sonucu

Ölçekler / Boyutlar	Girişimcili k Niyeti	Belirsizliğ e Karşı Tolerans	Risk Almak	Yenilikçili k	Başarı İhtiyacı	Kontrol Odağı	Girişimci Kişilik
Girişimcilik Niyeti	1	,354**	,131**	,227**	,213**	,188**	,364**
Belirsizliğe Karşı Tolerans		1	,153**	,305**	,264**	,224**	,653**
Risk Almak			1	,112**	,185**	,094**	,515**
Yenilikçilik				1	,314**	,136**	,487**
Başarı İhtiyacı					1	,280**	,692**

Kontrol Odağı	1	,635**
Girişimci Kişilik		1
**p<0.01		

Değişkenler arasında ilişkiler incelendiğinde, tüm değişkenler arasındaki ilişkilerin istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.01$). Girişimcilik niyeti ile en yüksek ilişkinin 0,354 ile belirsizliğe karşı tolerans arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu belirlenmiş, en düşük seviyede ilişkinin ise 0,131 ile girişimcilik niyeti ile risk alma arasında pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Tablo 21 Girişimci Kişiliğin Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisine Ait Doğrusal Regresyon Analiz Sonuçları

Değişkenler	β	Std. Hata	t	p	F	F anlamlılık
Sabit	1,495	0,192	7,773	0,000**	139,537	0,000**
Girişimci Kişilik	0,653	0,055	11,813	0,000**		

**p<0.01,

$R^2=0,132$, Durbin Watson= 1,870

Bağımsız Değişken: Girişimci Kişilik

Bağımlı Değişken: Girişimcilik Niyeti

Tablo 3.9’da Girişimci kişiliğin Girişimcilik niyetine olan etkisi üzerine yapılan regresyon analizi istatistikî ($F_{(1,913)}=139,537$; sig=0,000; $p<0.01$) olarak anlamlı bulunmuştur. DW değerinin 2’den küçük ve 2 ye yakın olması korelasyon probleminin olmadığını göstermektedir.

Girişimci kişiliğin değişimini (R^2) %13,2’lük kısmı girişimcilik niyetindeki değişimler tarafından açıklanmaktadır. Girişimci kişiliğin ($t= 11,813$; sig=0,000; $p<0.01$) girişimcilik niyetine anlamlı bir etkiye sahiptir.

Analiz sonucunda regresyon eşitliği aşağıda gösterilmiştir.

Girişimcilik Niyeti = $1,495+0,653 \cdot \text{Girişimci Kişilik}$

Regresyon eşitliği bakıldığında, girişimci kişilikte bir birimlik artış girişimcilik niyeti seviyesi 0,653’lük artış olması beklenmektedir.

Bu durumda girişimci kişilik özelliğinin, girişimcilik niyetine anlamlı etkisini araştıran H1 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 22 Risk Almanın Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisine Ait Doğrusal Regresyon Analiz Sonuçları

Değişkenler	β	Std. Hata	t	p	F	F anlamlılık
Sabit	3,327	0,108	30,826	0,000**	16,030	0,000**
Risk Almak	0,137	0,034	4,004	0,000**		

**p<0.01,

$R^2=0,016$, Durbin Watson= 1,31

Bağımsız Değişken: Risk Almak

Bağımlı Değişken: Girişimcilik Niyeti

Tablo 3.10’da Risk Almanın Girişimcilik niyetine olan etkisi üzerine yapılan regresyon analizi istatistikî ($F_{(1,913)}=16,030$ Sig=0,000 $p<0.01$) olarak anlamlı bulunmuştur. DW değerinin 2’den küçük ve 2 ye yakın olması korelasyon probleminin olmadığını göstermektedir.

Risk alma değişimini (R^2) %16’lık kısmı girişimcilik niyetindeki değişimler tarafından açıklanmaktadır. Risk almanın ($t=4,004$; sig=0,000; $p<0.01$) girişimcilik niyetine anlamlı bir etkiye sahiptir.

Analiz sonucunda regresyon eşitliği aşağıda gösterilmiştir.

$$\text{Girişimcilik Niyeti} = 3,327 + 0,137 * \text{Risk Almak}$$

Regresyon eşitliği incelendiğinde, risk almanın bir birimlik artış girişimcilik niyeti seviyesini 0,137 artış olması beklenmektedir.

Bu durumda girişimci kişilik özelliklerinden risk almanın, girişimcilik niyetine anlamlı etkisini araştıran H2 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 23 Yeniliğin Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisine Ait Doğrusal Regresyon Analiz Sonuçları

Değişkenler	β	Std. Hata	t	p	F	F anlamlılık
Sabit	3,036	0,105	28,955	0,000**	49,449	0,000**
Yenilikçilik	0,201	0,029	7,032	0,000**		

**p<0.01,
R²=0,050, Durbin Watson= 1,875
Bağımsız Değişken: Yenilikçilik
Bağımlı Değişken: Girişimcilik Niyeti

Tablo 3.11’de Yeniliğin Girişimcilik niyetine olan etkisi üzerine yapılan regresyon analizi istatistiki ($F_{(1,913)}=49,449$; sig=0,000; p<0.01) olarak anlamlı bulunmuştur. DW değerinin 2’den küçük ve 2 ye yakın olması korelasyon probleminin olmadığını göstermektedir.

Yenilikçiliğin değişimini (R²) %5’lik kısmı girişimcilik niyetindeki değişimler tarafından açıklanmaktadır. Yeniliğin (t= 7,032; sig=0,000; p<0.01) girişimcilik niyetine anlamlı bir etkiye sahiptir.

Analiz sonucunda regresyon eşitliği aşağıda gösterilmiştir.

$$\text{Girişimcilik Niyeti} = 3,036 + 0,201 * \text{Yenilik}$$

Regresyon eşitliğine bakıldığında, yenilikte bir birimlik artış girişimcilik niyeti seviyesini 0,201 artış olması beklenmektedir.

Bu durumda girişimci kişilik özelliklerinden yenilikçiliğin, girişimcilik niyetine anlamlı etkisini araştıran H3 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 24 Başarı İhtiyacının Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisine Ait Doğrusal Regresyon Analiz Sonuçları

Değişkenler	β	Std. Hata	t	p	F	F anlamlılık
Sabit	2,790	0,148	18,889	0,000**	43,309	0,000**
Başarma İhtiyacı	0,258	0,039	6,581	0,000**		

**p<0.01,
R²=0,044, Durbin Watson= 1,840
Bağımsız Değişken Başarma İhtiyacı
Bağımlı Değişken: Girişimcilik Niyeti

Tablo 3.12’de Başarı İhtiyacının Girişimcilik niyetine olan etkisi üzerine yapılan regresyon analizi istatistiki ($F_{(1,913)}=43,309$; sig=0,000; p<0.01) olarak anlamlı bulunmuştur. DW değerinin 2’den küçük ve 2 ye yakın olması korelasyon probleminin olmadığını göstermektedir.

Başarı İhtiyacının değişimini (R²) %4,4’lük kısmı girişimcilik niyetindeki değişimler tarafından açıklanmaktadır. Başarı ihtiyacının (t= 6,581; sig=0,000; p<0.01) girişimcilik niyetine anlamlı bir etkiye sahiptir.

Analiz sonucunda regresyon eşitliği aşağıda gösterilmiştir.

$$\text{Girişimcilik Niyeti} = 2,790 + 0,258 * \text{Başarı İhtiyacı}$$

Regresyon eşitliğine bakıldığında, başarı ihtiyacında bir birimlik artış girişimcilik niyeti seviyesini 0,258 artış olması beklenmektedir.

Bu durumda girişimci kişilik özelliklerinden başarı ihtiyacının, girişimcilik niyetine anlamlı etkisini araştıran H4 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 25 Kontrol Odağının Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisine Ait Doğrusal Regresyon Analiz Sonuçları

Değişkenler	β	Std. Hata	t	p	F	F anlamlılık
Sabit	3,112	0,113	27,481	0,000**	33,350	0,000**
Kontrol Odağı	0,189	0,033	5,775	0,000**		

**p<0.01,
R²=0,034, Durbin Watson= 1,845
Bağımsız Değişken: Kontrol Odağı
Bağımlı Değişken: Girişimcilik Niyeti

Tablo 3.13'te Kontrol Odağının Girişimcilik niyetine olan etkisi üzerine yapılan regresyon analizi istatistikî ($F_{(1,913)}=33,350$; sig=0,000; p<0.01) olarak anlamlı bulunmuştur. DW değerinin 2'den küçük ve 2 ye yakın olması korelasyon probleminin olmadığını göstermektedir.

Başarı İhtiyacının değişimini (R²) %3,4'lük kısmı girişimcilik niyetindeki değişimler tarafından açıklanmaktadır. Kontrol odağının (t= 5,775; sig=0,000; p<0.01) girişimcilik niyetine anlamlı bir etkiye sahiptir.

Analiz sonucunda regresyon eşitliği aşağıda gösterilmiştir.

$$\text{Girişimcilik Niyeti} = 3,122 + 0,189 * \text{Kontrol Odağı}$$

Regresyon eşitliği bakıldığında, kontrol odağının bir birimlik artış girişimcilik niyeti seviyesini 0,189'luk artış olması beklenmektedir.

Bu durumda girişimci kişilik özelliklerinden kontrol odağının, girişimcilik niyetine anlamlı etkisini araştıran H5 hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 26 Belirsizliğe Karşı Toleransın Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisine Ait Doğrusal Regresyon Analiz Sonuçları

Değişkenler	β	Std. Hata	t	p	F	F anlamlılık
Sabit	2,177	0,14	15,562	0,000**	130,896	0,000**
Belirsizliğe Karşı Tolerans	0,437	0,038	11,441	0,000**		

**p<0.01,
R²=0,124, Durbin Watson= 1,832
Bağımsız Değişken: Belirsizliğe Karşı Tolerans
Bağımlı Değişken: Girişimcilik Niyeti

Tablo 3.14'te Belirsizliğe Karşı Toleransın Girişimcilik niyetine olan etkisi üzerine yapılan regresyon analizi istatistikî ($F_{(1,913)}=130,869$; sig=0,000 p<0.01) olarak anlamlı bulunmuştur. DW değerinin 2'den küçük ve 2 ye yakın olması korelasyon probleminin olmadığını göstermektedir.

Girişimci kişiliğin değişimini (R²) %12,4'lük kısmı girişimcilik niyetindeki değişimler tarafından açıklanmaktadır. Belirsizliğe karşı (t= 11,441 sig=0,000 p<0.01) girişimcilik niyetine anlamlı bir etkiye sahiptir.

Analiz sonucunda regresyon eşitliği aşağıda gösterilmiştir.

$$\text{Girişimcilik Niyeti} = 2,177 + 0,437 * \text{Belirsizliğe Karşı Tolerans}$$

Regresyon eşitliği bakıldığında, belirsizliğe karşı toleransta bir birimlik artış girişimcilik niyeti seviyesini 0,437'lik artış olması beklenmektedir.

Bu durumda girişimci kişilik özelliklerinden belirsizliğe karşı tolerans, girişimcilik niyetine anlamlı etkisini araştıran H6 hipotezi kabul edilmiştir.

Şekil 3.2. Araştırma Modeli Sonucu

Araştırma modeli incelendiğinde girişimcilik niyeti üzerindeki en yüksek etkinin sırası ile belirsizliğe karşı tolerans ($\beta=0,437$), risk almak ($\beta=0,137$), başarıya ihtiyacı ($\beta=0,258$), kontrol odağı ($\beta=0,189$) ve yenilikçilik ($\beta=0,201$) olduğu belirlenmiştir.

Tablo 27 Hipotez Kabul Ret Tablosu

NO	HİPOTEZ	SONUÇ
H1	Kişilik özellikleri girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı etkiye sahiptir.	Kabul
H2	Risk almak girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı etkiye sahiptir.	Kabul
H3	Yenilikçilik girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı etkiye sahiptir.	Kabul
H4	Başarı ihtiyacı girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı etkiye sahiptir.	Kabul
H5	Kontrol odağı girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı etkiye sahiptir.	Kabul
H6	Belirsizliğe karşı tolerans girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı etkiye sahiptir.	Kabul

SONUÇ VE ÖNERİLER

Girişimciler ekonomik olarak ülkeleri kalkındırmakta önemli roller üstlenmektedir. Girişimciliğin ne kadar önemli olduğunu anlayan ülkeler girişimci sayısını artmaya çalışmaktadır. Girişimci sayısını çoğaltmak için üniversitede eğitim gören öğrencilerin girişimcilik niyetlerini belirlemek ve öğrencileri girişimciliğe teşvik etmek önemlidir. Bu önemden dolayı Batman Üniversitesinde önlisans/lisans öğrencilerinin girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik niyetlerine etkisini belirlemeye çalışılmış ve öğrencilere yönelik anket yapılmıştır.

Araştırmaya 425'i erkek ve 490'ı kız öğrenci katılım sağlamıştır. Katılımcıların büyük çoğunluğunun 532,5 ile MYO'da okudukları, %45,4 ile ikinci sınıfta oldukları belirlenmiş olup %68,5'i normal öğretim, %31,5'inin ise ikinci öğretim öğrencisi oldukları, öğrencilerin %46,6'sı ailelerinin il merkezinde yaşadıkları, %90,3'ünün annesinin çalışmadığı, %31,6'sının babasının çalışmadığı, %44,5'inin anne eğitim durumunun ilköğretim olduğu, %48,7'sinin babanın eğitim durumunun ilköğretim olduğu ve %41,9'unun ailelerin ortalama gelirlerinin 1301 - 2.500 TL arasında olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların %75,4'ünün kendini girişimci olarak görürken %24,6'sının girişimci olarak görmedikleri belirlenmiştir.

Batman Üniversitesi'nde okuyan öğrencilere kişilik özellikleri ve girişimcilik niyetleri üzerinden yapılan anket verilerinin analizi sonucunda; çalışmada kullanılan alt boyutlara ait güvenilirlik analizlerinin güvenilir olduğu ve girişimcilik niyeti ile kişilik özellikleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bulgular daha önce yapılan benzer çalışmalardaki (İşcan & Kaygın 2011; Korkmaz, 2012; Bozkurt ve Erdurur, 2013) bulgular ile örtüşmektedir.

Çalışmada kullanılan ölçeklere ait betimsel analizler sonucunda; Batman Üniversitesi öğrencilerinin girişimcilik niyeti, belirsizliğe karşı tolerans, yenilikçilik, başarıya ihtiyacı ve girişimci kişilik düzeyinin yüksek olduğu, risk almak ve kontrol odağı düzeyinin orta seviyede olduğu belirlenmiştir.

Yapılan araştırma sonuçlarından Girişimci Kişilik özelliklerinden “*Risk alma, Yenilikçilik, Başarı İhtiyacı, Kontrol Odağı ve Belirsizliğe Karşı Tolerans*” gibi özelliklerin girişimcilik niyeti üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür.

Batman Üniversitesi öğrencilerinin yaşanan ekonomik sıkıntılara ve yaşadığımız coğrafyadaki sosyal problemlere ve bunların getirdiği belirsiz ortama karşın, risk almak

ve belirsizliği tolere etme yeteneği yüksektir. Öğrenciler belirsizliği ve riski kabullendiği görülmektedir. Girişimcilik niyetleri yüksek olduğu söylenebilir. Girişimciliği kendileri açısından olası çıkış yollarından birisi olarak gördükleri söylenebilir. Bu durumda yaşanan coğrafyaya uyum sağlama yeteneği kazandıkları düşünülebilir.

Çalışma sonucunda, Batman Üniversitesi öğrencilerinin yenilikçi kişilik yapıları yüksektir ve buna bağlı olarak girişimcilik niyetlerinin de yüksek olduğu görülmüştür. “Yenilikçi kişilik yapısı girişimcilik niyeti üzerinde etkilidir” hipotezi kabul görmüştür. Dünyada hızla gelişen teknoloji sayesinde, ekonomi değişmekte, rekabet yoğunlaşmaktadır.

Batman Üniversitesi öğrencilerinin çoğunluğu Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yaşadıklarından dolayı ailelerinin gelir düzeyi ve sosyo-ekonomik koşulları Türkiye ortalamasının altındadır.

Öğrencilerin başarı ihtiyaçları yüksektir. “Başarı ihtiyacının girişimcilik niyetine etkisi vardır” hipotezi kabul edilmiştir. Bu öğrencilerin girişimcilik niyetlerinin pratiğe dönüşme ihtimalinin yüksek olduğu anlamına geldiğinden, öğrencilerin ileriye dönük girişimcilik davranışlarının desteklenmesi, doğru eğitim ve teşviklerin verilmesi yararlı olacaktır. Öğrencilerin kendilerine rol model olarak aldıkları akrabalarında bu konuda gerek maddi gerekse manevi bakımdan destek almalarında faydalı olabilir.

Batman Üniversitesi öğrencilerinin genelinde girişimci kişilik yapısının yüksek olması geleceğin potansiyel girişimcileri olacağı düşünülmektedir.

Klofsten’e göre (2000), üniversitelerin girişimcilik üzerine üç temel faaliyeti gerçekleştirmesi gerekmektedir. Birincisi öğrencilere üniversite içinde girişimci kültürü olduğunu benimsetmek ve devam ettirmek. İkincisi girişimcilik dersinin verilmesidir. Üçüncüsü gelecekte iş kurmak isteyen öğrenciler ve kişiler için kurs vb programlar açmaktır (Bozkurt ve Alparslan, 2013: 9).

Genel itibarıyla girişimci adayları olan Batman Üniversitesi öğrencilerinin, fakülte sıralarında gördükleri girişimcilik ve benzeri derslerin yanında, önde gelen girişimcilerin bizzat tecrübelerini aktarabileceği eğitimler de düzenlenebilir. Kariyer günleri etkinliği yapılabilir. Böylelikle girişimci kişilik yapısı / potansiyeli olan öğrencilere hem girişimcilik refleksleri hem de kariyer fırsatları kazandırılabilir.

Bir kişiye çalışabileceği iş sağlama maliyetinin ne kadar yüksek olduğundan hareketle; girişimcilik niyeti taşıyan öğrencilerin ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinin sosyo-ekonomik koşulları nedeninden ötürü çok fazla seçenekleri bulunmayan Batman niversitesi ğrencilerine gerekli sosyal, ekonomik ve diğer altyapı destekleri sağlanması halinde, doğru yönlendirme ve eğitim ile girişimcilik hedeflerini gerçekleştirme oranları yüksek olacak ve ülke ekonomisine katkı sağlayacaktır.

Bugünün niversite ğrencisi olan gençler, geleceğin potansiyel iş kadını ve iş erkeği olma yolunda gitmektedirler. Günümüz Türkiye’inde kamu ve özel sektörün bu kadar eğitimli ve mezun olan öğrenciyi barındırması ve istihdam etmesi imknsız görünmektedir. Geleceğin girişimcilerini yaratmak için şimdiden gerekli tedbirler almak ve bunun için eğitim politikasının belirlemesini uygun olacağı kanaatindeyiz.

Yapılan diğer çalışmalar gibi bu araştırmanın evreninde kısıtlamalar bulunmamaktadır. Bu araştırma diğer araştırmalar gibi bir bölümü veya fakülteyi kapsamamaktadır. Bu alışma Batman niversitesi nlisans ve lisans öğrencilerine yönelik yapılmış olsada, kişilik özelliklerinin coğrafyadan coğrafyaya değiştiği varsayılarak bu araştırmanın başka coğrafyada bulunan niversite öğrencilerini kapsayacak şekilde karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesinde yarar görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Ağca, V. ve Kurt, M. (2007). İç Girişimcilik ve Temel Belirleyicileri: Kavramsal Bir Çerçeve, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı: 29, Temmuz-Aralık 2007, Kayseri Ss. 83-112
- Akşit, G. (2003). Farklı Kültürlerde Girişimcilik Niyeti ve Üniversite Öğrencilerine Yönelik Karşılaştırmalı Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Aktürk E, (2012), Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerindeki Etkisi:Düzce Üniversitesinde Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 44.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2007). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*, (5. Baskı), Sakarya: Sakarya Yayıncılık.116.
- Apak S.(2010). Girişimcilik ve Sermaye Tedarik Yöntemleri, Papatya Yayıncılık, İstanbul, 16-29.
- Arapov, K. (2016). İstihdam Politikalarının Etkinliği Çerçevesinde Girişimciliğin Önemi, Avrupa Birliği ve Türkiye, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul,42-51.
- Arıkan, C. (2013). Kadın Girişimcilikte Başarı ve Başarıyı Etkileyen Faktörler: Bursa Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 8-17
- Arslan, M. ve Karasoy, A. (2002). Yaratıcılık Eğiliminde Cinsiyet ve Eğitimin Rolü, 10. *Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi*, 23-25 Mayıs 2002 (S. 477-485). Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Asılsoy, B. (2016). Marka Konumlandırmasında Sosyal Girişimcilik Kavramının Önemi: Hizmet Sektöründe Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 23
- Aşkın A., Nehir S., ve Vural S. (2011). Tarihsel Süreçte Girişimcilik Kavramı ve Gelişimi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 6(2), Çanakkale, 59-68
- Aydın, E., ve Çakar, U., (2013), Girişimcilik ve Ekolojinin Bütünleşmesi: *Ekogirişimcilik, Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, Cilt:50 Sayı:581, 54-55.
- Aydınlık, A.Ü., (2016), *Girişimcilik*, Beta Yayınları, İstanbul, 8-147.
- Aykan, E. (2012), Girişimciliğin Değişen Yüzü: Ekogirişimcilik, Süleyman Demirel Üniversitesi, *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt:17 S:3, Isparta,196.
- Aytaç, Ö. (2006), “Girişimcilik: Sosyo-Kültürel Bir Perspektif”, *Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 15, 142.

Aytaç, Ö. ve İlhan, S. (2007). Girişimcilik ve Girişimci Kültür: Sosyolojik Bir Perspektif. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(18), 101-120.

Bakırtaş, H., ve Tekinşen, A. (2006), E Ticaretin Girişimcilik Üzerindeki Etkileri, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Pp.1-10 Konya, 507.

Balcı İnce, F., (2011), Girişimciliğe Ekolojik Yaklaşım: Eko-Girişimcilik Teorik Çerçeve, Nevşehir Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:1, Nevşehir, 191.

Balıkçı, E. (2014), Girişimciliğin Farklı Yüzleri: 1950 ve 1980'lerde Türkiye'de Değişen İşadamlı Davranışları, *Jed / Gkd* 9:2, 281 .

Basım, H. N. ve Şeşen, H. (2012), Demografik Faktörler ve Kişiliğin Girişimcilik Niyetine Etkisi: Spor Bilimleri Alanında Öğrenim Gören Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Ege Akademik Bakış*, 12 Özel Sayı, 21 – 28.

Başol, O., Dursun, S. ve Aytaç, S. (2011), Kişiliğin Girişimcilik Niyeti Üzerine Etkisi: Üniversiteli Gençler Üzerine Bir Uygulama, *İşgüç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 13 (4), 7-22.

Beğendik, B., (2013), Küresel Doğan İşletmelerin Uluslararasılaşma Sürecinde Etki Eden Girişimcilik Yönelimi Boyutları ve Girişimci Özellikleri, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 69-80.

Berber, A. (2000), Girişimci ile Yönetici Profiline Karşılaştırılması ve Girişimcilikten Yöneticiliğe Geçiş Süreci, *İstanbul Üniversitesi. İşletme Fakültesi Dergisi*, C:29, S: L/ İstanbul, 25.

Bilgiz, M. (2006). Kişiliğin Oluşumunda Fıtrat ve Sosyal Çevrenin Etkisi, *Atatürk Üniversitesi(Erzurum) İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 25, 129-148.

Bozkurt, Ö.Ç., (2011) Dünyada ve Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi: Başarılı Girişimciler ve Öğretim Üyelerinden Öneriler, *Detay Yayıncılık*, 1. Baskı, Ankara, 7-8.

Bozkurt, Ö.Ç., (2014), Planlanmış Davranış Teorisi Çerçevesinde Öğrencilerin Girişimci Olma Niyetlerinin İncelenmesi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 3 (1), Muğla, 27 – 47.

Börü, D., (2006). Girişimcilik Eğilimi, Marmara Üniversitesi İşletme Bilimi Üzerine Bir Araştırma, Marmara Üniversitesi Dergisi Yayın No, 733, İstanbul.

Candan, H.(2011), Osmanlı’dan Günümüze Türk Topraklarında Girişimcilik Serüvenine Dair Bir Değerlendirme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 1.2, 157-174.

Certo, S. T., ve Miller, T. (2008). Social Entrepreneurship: Key Issues And Concepts. *Business Horizons*, 51, 267-271.

Cici, E. N. (2013), Kadınların Girişimcilik Yolunda Karşılaştıkları Sorunların Öz Girişimcilik Yetenekleri Üzerindeki Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya,28

Cronbach, J.L (1951), Coefficient Alpha and the Internal Structure of Tests, *Psychometrika*, 16(3), Pp. 297-334.

Çakaloz, Y. (2007), *Kişiler ve İşler*. İnkılab Kitabevi, İstanbul.

Coulter, M. ve Robbins, P. S. (2003). Management. New Jersey: Prentice Hall.

Cüceloğlu, D., (2010), *İnsan ve Davranışı Psikolojinin Temel Kavramları*, 15. Basım, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Cüceloğlu, D., (2015), İnsan ve Davranışı. 31. Baskı. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Çelik, A., İnce, M. ve Bozyiğit, S., (2014), Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyetlerini Etkileyen Ailesel Faktörleri Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma. Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(3), 113-124.

Çiçeklioğlu, H., ve Afşar, A., (2017), Girişimcilik Eğitimi Kurslarına Katılan Bireylerin Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimlerine Olan Etkilerinin İncelenmesi, *International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies*, Issn:2587-2168, Vol 3, Issue:1, Pp:1-16

Damar, A. (2015), Girişimci Kişilik Özelliklerinin Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerine Etkisi: Sannio Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi'nde Karşılaştırmalı Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 12

Devecioğlu, M. ve Cingöz, A. (2009), Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Girişimciler: Teorik Çerçeve, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı: 32, S: 82.

Döm, S., (2012), Girişimcilik ve Küçük İşletme Yöneticiliği, Detay Yayıncılık, 3.Baskı, Ankara, 1-8.

Durmaz, F. (2017), Girişimcilik Ders Notları, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Turgutlu Meslek Yüksekokulu, Manisa,11-12.

Durukan, T. (2000), Düünden Bugüne Girişimcilik ve 21. Yüzyılda Girişimcilerin Önemi. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 4(1), 25-37.

Efeoğlu, E., (2014), Çevreci Açından Girişim:Eko-Girişimcilik, Ç.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:23, Sayı:1, Adana, 106.

Ercan, S., Gökdeniz, İ. (2009). Girişimciliğin Gelişim Süreci ve Girişimcilik Açısından Kazakistan, *Biliş Dergisi*, S.49. 62

Ercan, Ç. (2010), Ergenlerin Spor Yapma Alışkanlıklarının Kişilik ve Atılganlık Özellikleri Açısından İncelenmesi. (Doktora Tezi). İzmir: Ege Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü.

Erdem, F. (2001), “Girişimcilerde Risk Alma Eğilimi ve Belirsizliğe Tolerans İlişkisine Kültürel Yaklaşım”. *Akdeniz İİBF Dergisi*, 2, Ss. 43-61.

Erdurur, K. (2012), Turizm Lisans Eğitimi Alan Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimine Etkisi: Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Düzce. 33-35

Eren, H. (2010), Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Yenilikçilik Kapasitelerinin Teknolojik Yenilikçilik Eğilimlerine Etkisini Ölçmeye Yönelik Bir Model Önerisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü. Ankara,

Ergun Özler, N., Giderler, C. ve Baran H. (2017), Öz Yeterlilik ve Kontrol Odağının Bireylerin Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, ICMEB 17 Özel Sayısı, 718 – 735.

Eroğlu, F. (2006), *Davranış Bilimleri*, İstanbul Beta Yayınları, 20-30.

Erol, E. (2013), Bireylerin Kişilik Tipleri ve Demografik Özelliklerinin Kariyer Tercihlerindeki Rolüne İlişkin Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Sakarya, 33.

Ersoy, E. (2009), Yöneticilerin Dönüştürücü ve İşe Yönelik Liderlik Eğilimleri ile Kişilik Özelliklerinin İlişkisi: Bir Örnek Olay, Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Eryılmaz, A. (2009), Başa Çıkma Stratejilerinin Kişilik Özelliklerinin Ergen Öznel İyi Oluşu Arasındaki Aracı Rolü, (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Ertürk, M. (2006), *İşletme Biliminin Temel İlkeleri*, Beta Basım Yayım, İstanbul.

Geçtan, E. (2014), *Psikanaliz ve Sonrası*, 16.Basım, Metis Yayınları, İstanbul, 239

Gençay, E. (2017), Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Niyetine Etkisi: Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat, 49-53

Güney, S. (2000), *Davranış Bilimleri*. Nobel Yayınları, Ankara

Güney, S. (2008), Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular, Siyasal Kitapevi, Ankara, 104.

Güler, E. ve Tunahan, H. (2017). Finansal Okuryazarlık: Hane halkı Üzerine Bir Araştırma, *İşletme Bilimi Dergisi (Jobs)*, 5(3), 79 – 104.

Gürer, A. Sezen, S., ve Solmaztürk A.H. (2014)Üniversite Öğrencilerinin Girişimci Kişilik Özelliklerini Ölçmeye Yönelik Bir Alan Araştırması, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi*, 49, (2) : 1-19.

Gürel, E., Altınay, L. ve Daniele, R. (2010), Tourism Students' Entrepreneurial Intentions. *Annals of Tourism Research*, 37 (3), 646–669.

Güven, M., ve Avder, E.,(2016), *Girişimcilik*, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 5.

Hancı, A. (2004), Girişimcilik Cinsiyet Faktörü ve Kadın Girişimciler Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, *Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Sakarya, 5-8-36

Hava, H.T. ve Erturgut, R., (2009), Girişimci Ruhunun Geliştirilmesi ve Öğrenilmiş Çaresizlik Olgusu”, *Anadolu Uluslararası İktisat Kongresi Bildirisi*, Eskişehir, 17–19

Hisrich, R.D. ve Peters, M.P. (1998). *Entrepreneurship (Fourth Edition)* New York, Ny: Mcgraw-Hill.

Isır, T. (2006), Örgütlerde Personel Seçim Süreci: Bir Kamu Kuruluşundaki Yönetici Personelin Kişilik Özelliklerinin Tespit Edilerek Personel Seçim Sürecinin İyileştirilmesi Üzerine Bir Araştırma, Doktora Tezi, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Adana,

İnanç, B. Y. ve Yerlikaya, E. E. (2011), *Kişilik Kuramları*, 4.Baskı, Pegem Akademi, Ankara, 34.

İrmiş, A., Durak, İ., ve Ö, L., (2010), *Girişimcilik Kültürü Anadolu Girişimcilerinden Örnekler*, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 51.

İşcan, Ö.F ve Kaygın, E. (2011), Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (2), Erzurum, S: 443-462.

İyigün, N. Ö. (2012), *Psikolojik Kontratın Örgütsel Sapma Üzerindeki Etkisi ve Kişilik Özelliklerinin Rolü: İlaç Sektöründe Bir Araştırma*. Beta Yayınları, İstanbul: 67.

Jelonek, D. (2015), *The Role of Open Innovations in The Development of E-Entrepreneurship*, *International Conference on Communication, Management and Information Technology (Iccmit 2015)*, Czestochowa University of Technology, Faculty of Management, Al. Armii Krajowej 19b, Czestochowa 42-200, Poland, 1014.

Kalkan, A. (2011), Kişisel Tutum, Öznel Norm ve Algılanan Davranışsal Kontrolün Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cil:2, Sayı: 14.

Karabey, C. N. (2013), Girişimsel Düşünceyi Anlamak: Düşünme Tarzı ve Risk Tercihinin Girişimsel Özyetkinlik ve Girişimcilik Niyeti ile İlişkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Isparta, 18(3),143-159.

Karaçar, B. (2018), Turizm Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri - Sinop Üniversitesi Örneği, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies* 6/2 (2018) 602-621

Karagöz, M. (2009), Girişimcilik Profili Araştırması: Isparta İli Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 5-36

Karakaş, A.F. (2012), İşletme ve Mühendislik Bölümü Öğrencilerinin Girişimcilik Eğiliminin Karşılaştırılması: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Örneği, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Çanakkale, 5-20

Karalar, R., Özalp, G., Mayiş, F., Geylan, R., Tenekecioğlu, B., Şahin, M. ve Aydın, N. (2006). *Genel İşletme*. Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir.

Karasar, N. (2005), “*Bilimsel Araştırma Yöntemi*”, (15. Baskı), Ankara: Nobel Yayın. 36.

Kaşlı, M. (2009), Otel İşletmelerinde İş Görenlerin Kişilik Özellikleri, Lider-Üye Etkileşimi ve Tükenmişlik İlişkisinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı, Balıkesir.

Kaygın E. ve Güven, B.(2013), *Güçlü Kadınlar: Türkiye’de Kadın Girişimciliği* İstanbul, Çatı Akademi 13-14

Ören, K ve Biçkes, M. (2011). Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Potansiyeli Üzerindeki Etkileri (Nevşehir’deki Yüksek Öğrenim Öğrencileri Üzerinde Yapılan Bir Araştırma), *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(3): 67-86.

Kaygın, E. (2011), Girişimcilik Sürecinde Dönüştürücü Liderlik Anlayışı-Bir Uygulama, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 8-22.

Keleş, H. N. , (2013). Girişimcilik Eğilimin Kuşak Farkına Göre İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, (26): 23-43.

Koçak, O. (2010), Bilgi Teknolojilerini Kullanan Yeni Girişimcilik Modelinin İş Yaratma Etkisi. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 0 (57), 381-405.

Koçel, T. (2015), *İşletme Yöneticiliği*, Beta Basım Yayın, 16. Baskı, İstanbul, 85-91

Koe, W.L., Sa’ari, J.R., Majid, I.A. ve Ismail, K. (2012). Determinants of Entrepreneurial Intention of Millennial Generation, *Procedia- Social And Behavioral Sciences*, 40, 197-208.

Kutaniş, R. Ö. ve Hancı, A. (2004), Kadın Girişimcilerin Kişisel Özgürlük Algılamaları, 3. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, 25-26 Kasım, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Ss. 457-464.

- Köknel, Ö. (1999), *Kaygıdan Mutluluğa Kişilik*, İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Küçük, O., (2013), *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi*, Seçkin Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara, 25-48
- Marangoz, M. (2016), *Girişimcilik; Genişletilmiş ve Güncellenmiş 3. B.*. İstanbul: Beta Basım Yayın.
- Marangoz, M. (2016), *Girişimcilikte Güncel Konular ve Uygulamalar*. İstanbul: Beta Basım Yayın.
- McAdams, D. P. (1997), The Five-Factor Model in Personality: A Critical Appraisal, *Journal of Personality*, 60, 329-361.
- Miynat, M., Özcan, P.M.,(2016), *Türkiye'de E-Girişimcilik ve Vergilendirilmesi*, 7th International Congress on Entrepreneurship (Ice 2016) Proceedings, Bishkek Kyrgyzstan, Pages:506-510
- Müftüoğlu, T. ve Durukan, T. (2004), *Girişimcilik ve Kobi'ler*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Naktiyok, A. (2004), *İç Girişimcilik*. İstanbul: Beta Yayınları. 24
- Nalçacı İkiz, A. (2016), Turistlerin Kişilik Özelliklerinin Satın Alma Davranışlarına Etkisi: Yerli Turistler Üzerine Bir Araştırma, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Obschonka, M., Silbereisen, R.K., ve Schmitt-Rodermund, E. (2010) Entrepreneurial Intention a Developmental Outcome, *Journal of Vocational Behavior*, 77, 63-72.
- Öktem, M. K., Aydın, M. D., ve Ekinci, S. (2007), Türkiye'de Girişimciliğin Geliştirilmesinde KOSGEB'in Rolü ve Önemi: Uygulamalı Bir Çalışma. *Sosyoekonomi Dergisi*, C. 5(5), 51
- Ölmez, M. (2010), Girişimcilerin Pazarlama İletişimine Bakışları, Girişimcilik Süreci ile Kobi Statüsü Kazandıktan Sonraki Durumun Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ
- Özal, P. H., (2009) Türkiye'de Girişimcilik Teşvikleri ve Yeterliliği Ankara'da Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya, 3.
- Özdemir, S., Ersöz, H. Y., ve Sarıoğlu, H. İ. (2011). Küçük Girişimciliğin Artan Önemi ve Kobi'lerin Türkiye Ekonomisindeki Yeri. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 12(3): 67-83.
- Özdemir A., (2003) *Girişimciler için İşletme Yönetimi*, Gazi Kitabevi, Ankara, 435.

Özgün, M. S. (2007), Okul Psikolojik Danışmanlarının Kişilik Özellikleri Mesleki Yetkinlik Beklentileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana

Özer, E. (2013), Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Duygusal Zekâ ve Beş Faktör Kişilik Özellikleri Açısından İncelenmesi (Doktora Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya

Özkalp, E. ve Kirel, Ç. (2010) *Örgütsel Davranış*, Ekin Yayınevi, Bursa

Özkalp, E., Varoğlu A., Varoğlu, D., Kirel, A. ve Acar, P., (2013).*Örgütsel Davranış* Ankara: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Özkul, G. (2008), Girişimcilik Teorileri ve Girişimci Tipleri: Antalya-Burdur-Isparta İllerinde (İbbs Düzey 2 Tr61 Bölgesinde) İmalat Sanayi Kobi'lerindeki Girişimciler Üzerine Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta

Parker, S.C. (2009). Why do Small Firms Produce the Entrepreneurs? The Journal of Socio-Economics, 38(3), 484-494.

Rıpsas, S. (1998), Towards an Interdisciplinary Theory of Entrepreneurship, Small Business Economics, 10, Kluwer Academic Publishers, Netherland, Ss: 106, Aktaran:

Özkul, G. (2008), Girişimcilik Teorileri ve Girişimci Tipleri: Antalya-Burdur-Isparta İllerinde (İbbs Düzey 2 Tr61 Bölgesinde) İmalat Sanayi Kobi'lerindeki Girişimciler Üzerine Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 66

Rogoff, E. G. (2007), Opportunities for Entrepreneurship in Later Life, *Generations*, Vol.31, Spring , S.92

Saraçoğlu, M. Cengiz, D. ve Taşkın, E., (2010), Girişimcilikte Yaratıcılığın Üç Boyutu: Birey, Süreç ve Ürün, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt/Vol.: 10 - Sayı/No: 2 : Eskişehir1–14

Sarıtaş, M. (1997), Yönetimde Kişilik Faktörü, *Eğitim Yönetimi* Yıl 3, Sayı 4, Güz 1997, Ss.527-548

Saygın, M. (2012), Girişimcilikte Beşeri Sermaye ile Bilişim ve İnovasyon Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, *Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Aksaray, 5-19

Sayın, A. ve Aslan, S. (2005). Duygudurum Bozuklukları ile Huy, Karakter ve Kişilik İlişkisi, *Türk Psikiyatri Dergisi*, 16 (4), 276-283

Sayiner, B. ve ark., (2007). Yükseköğretim Gençliğinin Benlik Algısının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi: İstanbul Ticaret Üniversitesi Örneği, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (11), 253-265.

Schaltegger, S. (2002), A Framework for Ecoprenurship, Centre for Sustainability Management, 38, 45-58.

Sezer, C. (2013), Kariyer Olarak Girişimcilik ve Girişimcilik Niyetini Etkileyen Faktörlerin İçerik Analizi İle Belirlenmesi, *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(6), 49-60.

Shaye, A., (2009), Infidelity in Dating Relationships: Do Big Five Personality Traits and Gender Influence Infidelity?, Doctoral Dissertation, *Alliant International University*, California.

Soysal, A. (2010), Kadın Girişimcilerin Özellikleri, Karşılaştıkları Sorunlar ve İş Kuracak Kadınlara Öneriler: Kahramanmaraş İlinde Bir Araştırma, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 5(1), Eskişehir 71-95.

Sönmez, A. ve Toksoy, A. (2014), Türkiye'de Girişimcilik ve Türk Girişimci Profili Üzerine Bir Analiz, *Yönetim ve Ekonomi*, Cilt:21 No:2 ,42.

Süren, S. (2015), Banka Çalışanlarında Tükenmişlik ve Beş Büyük Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki: Bir Alan Araştırması. Yüksek Lisans Tezi., Balıkesir: *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Balıkesir

Şen, E. ve Arslan, İ., (2017), Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimi Üzerine Etkisi, *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, Vol:4 / Issue:15 Pp.1847-1855.

Şeşen, H. ve Basım, N. (2012). Demografik Faktörler ve Kişiliğın Girişimcilik Niyetine Etkisi: Spor Bilimleri Alanında Öğrenim Gören Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Ege Akademik Bakış*, 12, 21-28.

Taşgit, M. S. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygısı ve Karar Verme Düzeylerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Karaman. 56.

Taylor J. Peter ve Buttel, F. H. (1992). —How do we Know we Have *Global Environmental Problems?* *Science and the Globalization of Environmental Discourse*, *Geoforum*, 23 (3), 405-416.

Tekin, M. (2004), Girişimcilik ve Küçük İşletme Yöneticiliği, Baskı Yayınları, Ankara, S.4.

Tekin, M. (2010) Girişimcilik ve Küçük İşletme Yöneticiliği Meslek Yüksekokulları için, *Günay Ofset Ltd. Şti.* 9.Baskı, Konya, 10-20.

Thompson, J. ve Scott, J. M. (2010) Environmental Entrepreneurship: The Sustainability Challenge, Institute of Small Business and Entrepreneurship Conference (Isbe), London, November, Proceedings, 1-32

Tikici, M. ve Aksoy, A., (2009), Girişimcilik ve Küçük İşletmeler, *Nobel Yayın Evi*, 1.Basım, Ankara, 5-48

Timuroğlu, M.K. ve Çakır, S. (2014). Girişimcilerin Yeni Bir Girişim Yapma Niyetlerinin Risk Alma Eğilimi ile İlişkisi, *Journal of Economics and Administrative Sciences*, Vol:16, Issue:2.

Tutar, H. ve Altıncakaynak, F., (2014), Girişimcilik Temel Girişimcilik ve İş Kurma Süreci, *Detay Yayıncılık*, 2. Baskı, Ankara, 9-47

Turner, J., E., (2003). Proactive Personality and the Big Five as Predictors of Motivation to Learn, *Doctoral Dissertation, Old Dominion University, Virginia*.4-15

Türkmen F. (2013), Kişilik Tiplerinin Çalışmayı Yönetme Yöntemlerine Etkisi, Doktora Tezi, *Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Ankara

Ulhøi, J. P. (2005). The Social Dimensions of Entrepreneurship. *Technovation*, 25, Ss.939-946.

Ulucan, S. (2015), Girişimcilik Eğiliminin ve Girişimcilik Eğilimini Etkileyen Faktörlerin Analizi: Ortaöğretimde Lise 3. ve 4. Sınıf Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara, 4-30.

Uygun, R., (2006), Türkiye'de Girişimcilik Kültürünü Yönlendiren Öncü Girişimciler ve İbrahim Bodur Modeli, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Çanakkale, 95-144.

Yalçıntaş, M. (2010), Çağımızda Girişimcilik, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 5 (1), 96.

Yelboğa, A. (2006), Kişilik Özellikleri ve İş Performansı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *İşgüç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 8(2), Ss.197-211.

Yıldırım, C. (2016), Türk Kamu Personelinin Kişilik Özellikleri Üzerine Bir Araştırma: Samsun İl Yönetimi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 46-47.

Yıldız, S. (2001). Kişilik ve Meslek Seçimi Arasındaki İlişki ve Bir Uygulama. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bursa: *Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. S.35-40.

Yüksel, H., Cevher, E. ve Yüksel, M. (2015). Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özellikleri İle Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 5(1): 143-156.

Zel, U. (2006) *Kişilik Liderlik*, Nobel Yayınları, Ankara, S.31

İnternet Siteleri

[Http://Www.Mevzuat.Gov.Tr/Mevzuatmetin/1.5.4857.Pdf](http://www.mevzuat.gov.tr/Mevzuatmetin/1.5.4857.Pdf) 4857 Sayılı İş Kanunu
Erişim:18.07.2017

[Http://Www.Tdk.Gov.Tr/İndex.Php?Option=Com_Gts&Arama=Gts&Guid=Tdk.Gts.596d01eb06bb10.49662473](http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=tdk.gts.596d01eb06bb10.49662473) Erişim:17.07.2017

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.596d0748dfd404.64087414 erişim: 17.07.2017

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.596dde66032510.50417811 erişim:18.07.2017

EKLER

EK - 1: Araştırma Kapsamında Kullanılan Anket Formu.

Sayın Katılımcılar,

Bu çalışma Batman Üniversitesi öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini ölçmek amacıyla hazırlanmıştır. Yapılan araştırma tamamıyla akademik nitelikli olup çalışmadan elde edilecek bilgiler bilimsel amaca yönelik olarak kullanılacak ve alınan cevaplar kesinlikle gizli tutulacaktır. İfadeleri samimi biçimde değerlendirmeniz çalışmanın bilimselliğini doğrudan etkileyecektir. Aşağıda, sunulan ifadeleri kendi düşünce ve algılarınız çerçevesinde değerlendirerek bu çalışmanın amacına katkıda bulunmanız talep edilmektedir. Zaman ayırdığınız için çok teşekkür ediyorum.

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Bazen katılıyorum bazen katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.	İnsanların şanssızlıkları yaptıkları hatalardan kaynaklanır.	()	()	()	()	()
2.	İşlerin yapılma şekillerini değiştirmekten kaçınırım.	()	()	()	()	()
3.	Yaptığım işte yükselmek için büyük risk almaya gönüllüyüm.	()	()	()	()	()
4.	Diğer insanlar çevrede olağan dışı bir şeyler görmediği halde, ben işle ilgili fırsatları algılayabilirim.	()	()	()	()	()
5.	Çözumsuz korkularım ve zayıflıklarım var.	()	()	()	()	()
6.	Hisselerinin kar getirebileceğini hesaplayabildiğim bir ortaklığa paramı yatırmaktan çekinmem.	()	()	()	()	()
7.	Başarı oranı yüzde 60 ve daha fazla ise riski göze alabilirim.	()	()	()	()	()
8.	Rekabeti severim çünkü rekabet daha fazla çalışmamı sağlar.	()	()	()	()	()
9.	Kendi çabalarımın ürünü değilse, olayların sonuçları beni memnun etmez.	()	()	()	()	()
10.	İnsanların mutsuz durumları kötü şanslarından kaynaklanır.	()	()	()	()	()
11.	İşin sürekli ve güvenli olması benim için kardan önemlidir.	()	()	()	()	()
12.	Benim için iş güvenliği önemlidir.	()	()	()	()	()
13.	Başkasının gözetimi olmadığı zamanlarda daha başarılı olurum.	()	()	()	()	()
14.	Başarabilme yeteneği konusunda kendime güvenirim.	()	()	()	()	()
15.	Düzensiz şartlarda çalışmaktan zevk alırım.	()	()	()	()	()
16.	Karar ve eylemlerimin olumlu ve olumsuz sonuçlarına razı olurum.	()	()	()	()	()
17.	Amirlerimin birbiri ile çakışan kararlar vermesi beni rahatsız eder.	()	()	()	()	()
18.	İnsanları işe alırken beceri esasına göre değil, bağlılıklarına göre işe alırım.	()	()	()	()	()
19.	Hakkında bir şey bilmediğim bir görevi üzerime alınmaktan çekinirim.	()	()	()	()	()
20.	Başarılı olduğumu hissetmesem yüksek ücretli de olsa o işi yapmaktan hoşlanmam.	()	()	()	()	()
21.	Sadece rahat yaşamama yetecek kadar para kazanmak istiyorum.	()	()	()	()	()
22.	Yeterince kar elde ediyorsam işle ilgili belirsiz koşullarda çalışmaktan rahatsız olmam.	()	()	()	()	()
23.	Ücreti iyi olduğu sürece rutin ve sıkıcı işlerde çalışmaktan gıcunmam.	()	()	()	()	()
24.	Bana göre iyi iş neyin nasıl yapılacağını açık talimatlarla belirtildiği iş demektir.	()	()	()	()	()

25.	Hassasiyetle takip etmeye çalıştığım bir iş programım var.	()	()	()	()	()
26.	Yaşamımdaki kötü olayların sonuçlarını şans ve kötü kader değil ben etkilerim.	()	()	()	()	()
27.	Başarımla kişisel çabadan çok şansın ve kaderin sonucu olduğuna inanırım.	()	()	()	()	()
28.	Zekam ve kapasitem sayesinde karşılaştığım zorluklarla baş edebilirim.	()	()	()	()	()
29.	Yeni ve alışılmamış durumlarla baş edebileceğimden şüpheliyim.	()	()	()	()	()
30.	Her zaman mevcut yöntemlerden daha iyi yöntemlerin olduğuna inanırım.	()	()	()	()	()
31.	Bir şeyi onu yapmış olmak için değil mükemmel yapmış olmak için yaparım.	()	()	()	()	()
32.	Yeni, ilginç hatta çılgın fikirleri üretmekte zorlanırım.	()	()	()	()	()
33.	Bir şeylerin olmasını beklemek ya da seyretmek yerine, ben kendim birşeyler yapmayı tercih ederim.	()	()	()	()	()
34.	Yetenekli, hırslı, çalışkan olsam da param olmadığı sürece iş kuramam.	()	()	()	()	()
35.	Belirsizliğin olduğu durumlarda karar almayı ve önderlik yapmayı severim.	()	()	()	()	()
36.	Çoğunluğun görüşüne karşı kendi görüşümü savunmakta zorlanırım.	()	()	()	()	()
37.	Bir girişimci olarak her şeyi yapmaya hazırım.	()	()	()	()	()
38.	Profesyonel olarak hedefim bir girişimci olmaktır.	()	()	()	()	()
39.	Kendi işimi kurmak ve sürdürmek için her türlü çabayı göstereceğim.	()	()	()	()	()
40.	Gelecekte bir iş kurma konusunda kararlıyım.	()	()	()	()	()
41.	Ciddi anlamda kendi işimi kurmayı düşünüyorum.	()	()	()	()	()
42.	Bir gün kendi işimi kurma konusunda ciddi niyetlerim var.	()	()	()	()	()

KİŞİSEL SORULAR

1. Cinsiyetiniz : (1) Erkek (2) Kadın
2. Fakülteniz/ Yüksekokul:
3. Sınıfınız: (1) 1 (2) 2 (3) 3 (4) 4
4. Öğrenim Türü (1) Normal Öğr. (2) İkinci Öğr.
5. Ailenizin ikamet ettiği yer: (1) Büyük Şehir (2) İl Merkezi (3) İlçe Merkezi (4) Kasaba (5) Köy
6. Annenizin Mesleği: (1) Özel Sektör (2) Kamu Sektörü (3) Kendine Ait İşyerinde Çalışıyor (4) Çalışmıyor
7. Babanızın Mesleği: (1) Özel Sektör (2) Kamu Sektörü (3) Kendine Ait İşyerinde Çalışıyor (4) Çalışmıyor
8. Annenin Eğitim Durumu: (1) Okuma-yazma bilmiyor (2) İlköğretim (3) Lise (4) Üniversite (5) Y. Lisans
9. Babanın Eğitim Durumu: (1) Okuma-yazma bilmiyor (2) İlköğretim (3) Lise (4) Üniversite (5) Y. Lisans
10. Aylık Aile Geliri: (1) Aşgari ücret veya altı (2) 1301-2500 (3) 2501-5000 (4) 5001 ve üstü
11. Aile ve yakın çevrede örnek aldığımız başarılı bir girişimci var mı? (1) Evet (2) Hayır
12. Aile ve yakın çevrede örnek aldığımız başarılı bir çalışan(kamu/özel sektör) var mı? (1) Evet (2) Hayır
13. Aile ve yakın çevrede iflas eden var mı? (1) Evet (2) Hayır
14. Girişimcilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı? (1) Evet (2) Hayır
15. (Varsa) Girişimcilikle ilgili aldığınız dersteki başarı durumunuz (1) Düşük (2) Orta (3) Yüksek
16. İşletmecilikle ilgili herhangi bir ders aldınız mı? (1) Evet (2) Hayır
17. (Varsa) İşletmecilikle ilgili aldığınız derslerdeki başarı durumunuz (1) Düşük (2) Orta (3) Yüksek
18. Kendinizi girişimci bir kişiliğe sahip görüyor musunuz? (1) Evet (2) Hayır

EK 2: Batman Üniversitesi Öğrenci Sayısı

BİRİM ADI	I. ÖĞRETİM			II. ÖĞRETİM			TOPLAM		GENEL TOPLAM
	E	K	Topla	E	K	Topla	E	K	
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	426	197	623	137	33	170	563	230	793
Fen Bilimleri Enstitüsü	307	98	405	0	0	0	307	98	405
Fen-Edebiyat Fakültesi	593	674	1267	78	56	134	671	730	1401
Güzel Sanatlar Fakültesi	210	140	350	17	12	29	227	152	379
Hasankeyf Meslek Yüksekokulu	6	12	18	0	0	0	6	12	18
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	257	240	497	34	17	51	291	257	548
İslami İlimler Fakültesi	301	357	658	0	0	0	301	357	658
Kozluk Meslek Yüksekokulu	110	142	252	7	6	13	117	148	265
Meslek Yüksekokulu	1214	523	1737	789	331	1120	2003	854	2857
Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	925	162	1087	291	36	327	1216	198	1414
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	628	775	1403	507	531	1038	1135	1306	2441
Sağlık Yüksekokulu	158	161	319	0	0	0	158	161	319
Sason Meslek Yüksekokulu	16	2	18	0	0	0	16	2	18
Sosyal Bilimler Enstitüsü	249	97	346	65	7	72	314	104	418
Teknik Eğitim Fakültesi	9	0	9	3	1	4	12	1	13
Teknoloji Fakültesi	101	14	115	36	4	40	137	18	155
Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu	166	86	252	0	0	0	166	86	252
TOPLAM	5676	3680	9356	1964	1034	2998	7640	4714	12354

Ek 4: Bölgelere Göre Öğrenci Dağılımı

BÖLGELERE GÖRE ÖĞRENCİLERİMİZİN DAĞILIMI

BÖLGE	SAYI
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	10241
Doğu Anadolu Bölgesi	1396
Akdeniz Bölgesi	228
Ege Bölgesi	55
Marmara Bölgesi	39
Karadeniz Bölgesi	104
İç Anadolu Bölgesi	126
Yabancı Uyruklu	165
TOPLAM	12354

EK 3: Özgeçmiş

İsim Soyisim : Yusuf AYDEMİR
Adres : Batman Üniv. Batı Raman Kampüsü
 Batı Raman Loj. Batman
Cep Telefonu : 05444213073
E-Posta : ysfaydmr@hotmail.com
Web Sitesi :

Eğitim Durumu : Lisans **Doğum Tarihi** : 01.01.1987
Medeni Durum : Evli **Doğum Yeri** : Silopi
Çalışma Durumu : Memur

Yüksek Lisans : Devam Ediyor

Üniversite : Çukurova Üniversitesi Adana MYO Muhasebe Programı
 Anadolu Üniversitesi İşletme Bölümü Mezunu

Lise : Silopi Lisesi Mezunu

Yabancı Dil : Elementry Seviyesi

Bilgisayar Bilgileri : Windows, Office programı,

İş Deneyimleri : Silopi Milli Eğitimde Ücretli Öğretmenlik (2008-2009)
 Hakkari Üniversitesinde Memur (2009-2014)
 Batman Üniversitesinde Şef (2014- 2018)
 Batman Belediyesinde (2018-)

EK 4: Dilekçe

Evrak Tarih ve Sayısı: 12/10/2017-8102

T.C

BATMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsünde 1661091004 numaralı İşletme Tezli Yüksek Lisans öğrencisiyim. “**Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Kişilik Özellikleri Bakımından İncelenmesi: Batman Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma**” tez konulu çalışmamı yapabilmem için ekte bulunan anket formunun öğrencilere dağıtılması gerekmektedir. Çalışmamı yapabilmem için tarafıma izin verilmesini istiyorum.

Gereğini bilgilerinize saygılarımla arz ederim. 12.10.2017

Yusuf AYDEMİR

Tel: 0544 421 3073

Ek 5: İzin Yazısı**Evrak Tarih ve Sayısı: 17/10/2017-E.17091**

T.C.
BATMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Sayı : 24998744-302.08.01-
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı İzin

Sayın Yusuf AYDEMİR
Şef

İlgi : 12/10/2017 tarihli dilekçe.

Üniversitemizin Sosyal Bilimler Enstitüsünde, Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Kişilik Özellikleri Bakımından İncelenmesi konulu İşletme Bölümü Yüksek Lisans tez çalışmanızda kullanılacak anket formunun, Batman Üniversitesi Öğrencilerine dağıtılarak, yapılacak anket çalışmanıza ait izin talebiniz uygun görülmüştür.
Bilgilerinizi rica ederim.

e-imzalıdır
Adnan Selçuk ERGİNÖZ
Genel Sekreter V.